B101 / A / 16 / 1+

NATIONAL LIBRARY OTTAWA CANADA

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

LATVIJA
AMERIKĀ

35. N-RS. SESTDIENA, 1970. G. 9. MAIJS, 20. GADS

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atb. redaktors: ALFRĒDS VIŅČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Biroja: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917 Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

SATURDAY, MAY 9, 1970 SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

Jauna vadiba bez Stokholmas pārstāvjiem

ZVIEDRIJAS DV NODAĻU DELEGĀTU SAPULCE NORČĒPINGĀ

Zviedrijas DV nodaļu delegātu sapulci 18. aprīlī Norčēpingā, kurā piedalījās 36 balss tiesīgi dalībnieki, kā „mājastēvs" atklāja vietējās DV nodaļas pr-dis Voldemārs Buivids, bet zemes valdes vicepr-dis Zemvairis Dzelme un valdes loceklis Rūdolfs Jurjaks pasniedza zemes valdes pr-dim Kārlim Lobem Zviedrijas DV saimes apsveikuma adresi sakarā ar viņa 75 mūža gadiem. K. Lobe, uzrunājot sapulces dalībniekus, pateicās par sekmīgo darbu aizvadītajā gadā, aicinot ar klusuma brīdi godināt pagājušajā gadā aizsaulē aizsaukto cīņas un darba biedrus. Lāčplēša kara ordeņa kavalieru Herberta Tepfera piemiņas balvu kā 1968. gada sekmīgākajai DV nodaļai Zviedrijā nodeva Eskilstūnai. Sapulces atklāšanas daļas noslēgumā dalībnieki nodziedāja Latvijas himnu.

Uzsākot darba gaitu, par sapulces vadītāju ievēlēja Robertu Šmitmani, bet par sekretāriem Rasmu un Ēriku Upmaļus.

Pārrunās par centrālās valdes locekļa un Zviedrijas zemes valdes un nozaru vadītāju iepriekš izsūtītajiem rakstveida ziņojumiem galveno vietu ieņēma izteiktās rūpes par turpmāko centrālās ārējās aprūpes darba izkārtojumu pēc tā pārvietošanās no Zviedrijas uz Dāniju. Vairāki delegāti izteica cerību, ka pagaidām joprojām neskaidrie jautājumi, to vidū palīdzības darba kontrole, tiks apmierinošā veidā izkārtoti līdz šāgada centrālās valdes sēdei. Sapulcei pieņemot ziņojumus, K. Lobe lūdza izteikt sevišķu pateicību zemes valdes kasierim R. Jurjakam par pašaizliedzīgo un sekmīgo darbu līdzekļu sagādē aizvadītajā gadā.

Stājoties pie amatpersonu izraudzīšanas turpmākajam darba posmam, par Zviedrijas locekli organizācijas centrālajā valdē ievēlēja līdzšinējo R. Šmitmani no Eskilstūnas. Par goda tiesas kolēģijas priekšsēdi sapulce vienojās aicināt līdzšinējo Teodoru Dzediņu no Gēteborgas. Par Zviedrijas DV zemes valdes priekšsēdi ievēlēja Zemvairi Dzelmi no Eskilstūnas, bet par vicepriekšsēdi Rūdolfu Jurjaku no Gēteborgas. Pēc šo amatpersonu izraudzīšanas sapulce uz iepriekš pieņemta pamata valdi paplašināja, bez priekšsēža un vicepriekšsēža ievēlot vēl 7 valdes locekļus.

Pēc gada sapulces notikušajā jaunās valdes pirmajā sēdē amatu pienākumus sadalīja pēc jauna iedalījuma divās grupās: 1) administratīvajā un ideoloģiskajā daļā, kuru vada valdes pr-dis Z. Dzelme, darbosies iekšējais sekretārs R. Šmitmanis, ārējā sekretāre Biruta Olsena (Eskilstūna, informācijas nozares vadītājs Jānis Vikmanis (Vesterosa) un biedrzinis Francis Malnačs (Halstahamara); 2) finanču daļā, kuru vada valdes vicepr-dis un šaušanas nozares vadītājs R. Jurjaks, darbosies kasiere Rasma Upmale (Norčēpinga), iekšējās palīdzības nozares vadītājs Alfreds Ķemme (Jenčēpinga) un ārējās palīdzības nozares vadītājs Daumants Klāvs (Halstahamara).

Par kandidātiem valdes amatiem izraudzīja Ansi Rozenbachu (Eskilstūna) un Ēvaldu Zaļo (Čēpinga), revīzijas komisijā ievēlēja Ilgvaru Gūtmani (Gēteborga), Voldemāru Buividu (Norčēpinga) un Vilhelmu Kaulēnu (Eskilstūna), bet par kandidātu Krišu Jansonu (Gēteborga).

Pēc turpmākās darbības pārrunāšanas sapulce nolēma līdzīgi iepriekšējiem gadiem organizēt ziedojumu zīmju un Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcijas, kā arī rīkot šāgada jau 20. Zviedrijas DV jubilejas meistarsacīkstes šaušanā Halstahamarā, turpat, kur tās notika pirmo reizi, bet šāgada Zviedrijas DV salidojumu 30. oktobrī Čēpingā. Sapulce nolēma izteikt pateicību DV Stokholmas nodaļas teātra kopai un tās pēdējā iestudējuma R. Blaumaņa „Ugunī" režisorei Elzai Lapukinai - Daugavietei par lielo un pašaizliedzīgo darbu. Tāpat nolēma nosūtīt apsveikumu un visa laba vēlējumus jaunajā darbā ASV sūtnim Zviedrijā Holandam kā Zviedrijas DV saimes atspēkojumu tiem nepelnītajiem nonievājumiem, kuŗus viņam Zviedrijā nācies piedzīvot.

Runājot par budžetā paredzēto atbalstu latviešu tiesību aizstāvēšanai, K. Lobe norādīja uz kļūdu A. Landsmaņa citādi ļoti pozitīvi vērtējamajā grāmatā „Pārprastie leģionāri" zviedru valodā, kuŗu izdevis Latviešu nacionālais fonds kā atspēkojumu P. Enkvista grāmatai „Leģionāri". A. Landsmanis savā darbā akceptējis svešu varu terminoloģiju un tās iespaidā latviešu vienības apzīmējis vienīgi par policijas bataljoniem bez latviskajiem „Daugavas", „Burtnieku" un citiem toreizējiem nosaukumiem. Sapulce vienojās uzdot valdei gādāt par šī svarīgā pa-

PAZIŅOJUMS LASĪTĀJIEM

Sakarā ar mūsu laikraksta atbildīgā redaktora Alfrēda Viņčela ievietošanu slimnīcā viņa pienākumus, sākot ar šo numuru, līdz turpmākajam pārņem Toronto redaktors Kriss Sidars.

pildinājuma ieviešanu grāmatā iespējamos turpmākos izdevumos citās valodās.

Budžetu šim darbības gadam pieņēma grozītā veidā 12.400 kronu apmērā. Iepriekš visiem delegātiem piesūtītos DV organizācijas statūtu grozījumus pieņēma bez iebildumiem un jauniem priekšlikumiem, tāpat vienprātīgi pievienojās DV organizācijas vēstījumā Kurzemes cīnītāju 25 gadu atceres dienas gadījumā izteiktajiem ideāliem un aicinājumiem turpmākajam darbam.

Pārrunās par t.s. sakariem ar Latviju sapulce atzina, ka pašreizējos apstākļos izpildvaras trūkuma dēļ nav iespējams dot katēgoriskus norādījumus „tev būs un tev nebūs", ka svarīgākais katra atsevišķā dzimtenes apmeklējuma gadījumā ir tā mērķis, bet Zviedrijas DV jāpaliek pie agrāk pieņemtā lēmuma, kuram līdzīgu pieņēmis arī DVF Anglijā.

(Nobeigums 5. lpp.)

ĢIMENES DIENĀ
Torontieti Olgu Jeckalēju sveic meitas. Foto: J. Ligers

Milzis parāda zobus

SPECIALRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Aprīļa pēdējās dienās Vašingtona pasaulei sagādāja pārsteidzošu notikumu attīstību, kuŗu gala rezultāts nav pilnībā novērtējams.

Kad prezidents Niksons 20. aprīlī paziņoja, ka ASV vēl šogad atvilks no Vietnamas 150.000 vīru lielu amerikāņu bruņoto spēku kontingentu, viņš uzsvēra pārliecību, ka taisnīgu mieru Vietnamā nodrošinās pašas Dienvidvietnamas militārie spēki, tādēļ liela apmēra amerikāņu kaujas vienību klātiene tur vairs nebūs nepieciešama.

Nedēļu vēlāk, 27. aprīlī, prezidents Niksons televīzijā brīdināja amerikāņus, ka, ja ienaidnieka operāciju rezultātā Vietnamā stacionētie amerikāņu bruņotie spēki tiks apdraudēti, viņš nekavēsies reaģēt ar noteiktiem pretsoļiem. Pagājušās nedēļas ceturtdienā prezidents amerikāņus un visu pasauli pārsteidza ar vēstījumu, ka kopā ar Dienvidvietnamas spēkiem arī zināms amerikāņu bruņoto spēku kontingents jau šķērsojis Dienvidvietnamas un Kambodžas robežu, lai militārā operācijā iznīcinātu Kambodžas territorijā raditās Hanojas agresīvo spēku izejas bazes.

Laikā, kad Kambodžā vara vēl atradās prokomūnistiskā prinča Sihanuka rokās, vietkongu agresīvo spēku operācijas centri netraucēti varēja darboties Kambodžas territorijā, pie kam pret Dienvidvietnamu vērstais Hanojas spēku ģenerālštābs atradās tikai ap 30 jūdžu no Saigonas. Tas bija paradoksāls stāvoklis, jo, respektējot Kambodžas „neitrālitāti", amerikāņi Hanojas bazēm tās territorijā klāt netika. Tā šis absurdais stāvoklis, kas vietkongiem deva iespēju pēc asiņainiem terrora uzbrukumiem patverties Kambodžā, pastāvēja līdz pagājušās nedēļas ceturtdienai.

No militāri stratēģiskā viedokļa vērtējot, Niksona izšķirējais lēmums paralizēt Hanojas agresīvo spēku izejas bazes, nav apstrīdams, bet šis prezidenta solis jau izraisījis ne maza apmēra politisku vētru pašās ASV un arī visā starptautiskajā klimatā pasaulē.

Prezidenta kritizētāji norāda, ka tagad ASV būs jārēķinās ar jaunām paplašinātām militārām akcijām, bet paredzētās amerikāņu spēku atvilkšanas vietā draudot vēl dziļāka iestigšana Indoķīnas konfliktā.

Iemesli, kuŗi pamudināja prezidentu Niksonu pieņemt šo izšķirējo lēmumu, ir tikai minami. Ja „zibenskaŗš" pret Kambodžā stacionētajām komūnistu bazēm cietīs neveiksmi, Niksonam jārēķinās ar tālejošu politisku pagriezienu, kuŗš var izrādīties liktenīgs viņa personīgajai politiskajai karjērai un arī republikāņu partijai.

Nav nekāds noslēpums, ka prezidenta pieteiktais tālākais 150.000 vīru atsaukums no Vietnamas radīja pamatotas bažas Pentagonā tīri iekšpolitisku iemeslu dēļ vien, jo Niksons nevarēja atturēties no solījuma pakāpeniski atvilkt amerikāņu spēkus no Dienvidvietnamas kara lauka. Lai atstātu brīvas rokas manevrēšanai, prezidents paziņoja nevis atvelkamo spēku kontingentu atsevišķos laika periodos, bet gan iespaidīgu visā gadā paredzēto karavīru kopskaitu. Liekas, ka tieši šai brīdī amerikāņu bruņoto spēku ģenerālštābs prezidentam no jauna atgādināja, ka tālāka amerikāņu bruņoto spēku atvilkšana no Indoķīnas būs īstenojama tikai tad, ja viņš no jauna apsvērs Pentagona prasību piekrist militārai akcijai pret ienaidnieka izejas bazēm Kambodžas territorijā.

Pēc prinča Sihanuka gāšanas amerikāņu bruņoto spēku virspavēlnieks Dienvidvietnamā ģenerālis Kleitons Abrams vairākas dienas bija jaunās Kambodžas valdības viesis. Šajā Kambodžas apmeklējumā jau pirms diviem mēnešiem ģenerālis Abrams konstatēju iespēju izmantot amerikāņiem draudzīgās jaunās valdības nostāju, kas pavēra amerikāņiem ceļu bez protesta darīt galu Hanojas stratēģiskajām bazēm Kambodžas territorijā. Ja amerikāņu zibenskaŗš Kambodžā būs sekmīgs — un nekas nelieciņa, ka tas varētu būt citādi — tad tuvāko nedēļu vai ilgākais divu mēnešu laikā Hanojas militārās izejas bazes Kambodžas territorijā faktiski būs beidot paralizētas. Tas nenozīmē plaša vēriena ienaidnieka dzīvā spēka iznīcināšanu, bet gan stratēģisko ieroču pievedeju un citu militāru ierīču iznīcināšanu. Tas reizē nozīmē arī to, ka Ziemeļamerikas spēkiem nākošo 10 — 12 mēnešu laikā nebūs iespējams organizēt nekādas militāras akcijas pret Saigonu no Kambodžas bazēm. Pats galvenais, paralizējot Hanojas spēkus Kambodžā, ir tas, ka svara kausi ienaidnieka pusē nenosvērsies arī

(Nobeigums 8. lpp.)

UZMANIBU! UZMANIBU!

Pēc 9 gadiem Toronto

SELONIJAS KAUSA IZCIŅA BASETKETBOLĀ

ŅUJORKAS RAKTE — TORONTO DV
ASV meistars Kanadas meistars

sestdien, š. g. 9. maijā,

JARVIS COLLEGIATE ZĀLĒ (Jarvis & Wellesley)

SACĪKSU KĀRTIBA:
Plkst. 15.30 Priekšspēle — Kanadas latviešu meistaribas fināls jaunatnei.
TLSK — YMCA
Plkst. 16.45 — SELONIJAS KAUSA IZCIŅA
ŅUJORKAS „RAKTE" — TORONTO DV

Apmeklējiet šo vienreizējo sporta sarīkojumu!

Ielūdz Toronto DV sporta klubs

Ilze Eglīte

Ģimenes vēsture ir latviešu vēsture

PĀRDOMAS ĢIMENES DIENĀ

Pārdomas? Kādas še pārdomas vajadzīgas? — jautās daudzi šai dienā — katru gadu otrā maija svētdienā — jāatceras, ka noteikti jāpagādā mātei puķu velte. Tā tas nu reiz ir paredzēts. Ko vēl? Varbūt vēl pasteidzamies uzklāt brokastu galdu, pierādot, ka mēs māti godinām. Pat dievkalpojumi veltīti šai nozīmīgajai dienai. Un turp arī mēs aizejam. Tas pienākas. Ko tad kaimiņi domās, ja neievērosim tradicijas? — Jā, tā ir mūsdienu visbēdīgākā pazīme. Tikai ne pārdomas.

Vai apzināmies, ka vairumam draud aiziešana vai pazušana no mūsu lielākās ģimenes? Tā ir mūsu tauta. No katras ģimenes atkarājas, cik liela un veselīga latviešu tauta. Ģimenes kodols — māte un tēvs — ir vistiešākie veidotāji.

Pārdomas šai dienā jo sevišķi jāveltī mūsu pastāvēšanai kā tautai. Bet mēs nevarēsim pastāvēt, ja ērtības dēļ (un tikai ērtības dēļ) aiziesim. Jo — kas mēs tad būsim? Nekas! Paliksim vienmēr daļēji svešinieki.

Jauktās laulības trimdā, tāpat okupētajā dzimtenē, palīdz jo vairāk pārtautoties, sakust ar lielām tautām. Tīrā latviešu ģimene arvien vairāk kļūst retums. Un, diemžēl, vēsture ir pierādījusi, ka latvietis pārvēršas iztapīgā kalpā, sastopoties ar lielāku „kungu".

Ar valodas aizmiršanu aizmirstas lēnām viss. Ko darīsim bez valodas? Latviešu autoru grāmatas paliks nelasītas. Kā vēl citādi trimdā mēs varam iepazities ar tautas garu, tradicijām? Tikai iedziļinoties literātūrā, vēsturē. Aiziet svētku drānās uz mūsu sarīkojumiem, noslaucīt kādu sajūsmas asaru — nenozīmē tautiskumu. Bieži vien šī sajūsmināšanās atgādina Mērnieku laikus.

Tā joprojām mūsu pastāvēšanai jāliek pamatā ģimene, kuŗā runā latviešu valodu. Mēs esam tik maza tauta, ka katra locekļa zaudējums ir sāpīgs. Jauktās laulības reti izauguši krietni dēli un un meitas, kuŗi sirdīs ir tikai latvieši. Visbēdīgāk, kas šobrīd tāpat sastopams, ka latviešu vecāku bērni neprot mātes valodu un tā pazūd. Viņus nesaista mūsu tradicijas. Viņi pārgudri domā — kādēļ? Mēs, mazā tauta, ko mēs varam veikt pasaulē? — Vainojami tikai vecāki. Kā dabā ir mazi un lieli koki, tā ir mazas un lielas tautas. No tā nav ko kaunēties. Holande, Beļģija, Dānija, Šveice tāpat ir mazas valstis, patstāvīgas, bet Baltijas valstīm Igaunijai, Latvijai un Lietuvai atņēma brīvību pēc neļaudziem brīvības gadiem. Pazīstot vēsturi, zinām, ka mūsu liktenis ir smags, tādēļ gaužām bēdīgi, ja vecāki vairs neapzinās pienākumu pret savu tautu. Bez tam Rietumu brīvībā izklīdušajiem pavērušās tik daudzas iespējas populārizēt mūsu tautu kā nekad. Visur, kur vien saskare ar cittautiešiem. Bet plātīšanās un lielība mazina cieņu un vērtību. Kuŗš cits, ja ne māte un tēvs, var iesēt šo pašapziņu — būt cieņīgam mūsu tautas, mūsu lielās ģimenes piederīgajam? Jo — ja jau atsevišķā ģimenē zūd kopības izjūta, tad arī tauta laika ritējumā lēnām izklīst un iet bojā.

Aiz dzelzs aizkara tauta nozīmē partiju. Asins radniecība tur nestāv pirmā vietā. Ģimenes dienu okupētajā Latvijā atzīmē vienīgi baznīcas kalendārā. Turpretim kopš 1944. gada 8. jūlija Pad. savienībā izsniedz daudzbērnu mātēm (kuŗas dzemdējušas un izaudzinājušas 10 bērnu), ordeni „Māte varone" un goda rakstu. Jaunākajam bērnam jābūt vienu gadu vecam, neviens nevar būt līdz mātes apbalvošanas dienai dabīgā nāvē miris, var gan būt partijas uzdevumā miruši, iekarojot un paklaujot krieviem citas tautas, citas valstis. Jājautā, vai mūsu mātēm nebūtu lielāks prieks redzēt savus pa visu pasauli izklaidētos bērnus pašu mājās? Mājās, kuŗās tagad bieži pat vecāki vairs nevar saviem bērniem uzticēties, jo sarkanais režīms audzina svešumu un vairo bailes.

Tomēr nav noliedzams: latviešu ģimenes vēl vienmēr pastāv, kaut arī okupanti tās cenšas ar visu varu noslāpēt. Bērnus atdala no vecākiem. Vecāki strādā, bērni dzīvo padomju gara internātos. Katram jaunietim, iestājoties augstskolā, jādod solījums — pēc izskološanās doties uz Pad. savienību. Viņu vietā Latvijā nāk krievi. — Arī šis fakts lai rosina mūsu pārdomas.

Nav okupētajā dzimtenē retums, ka, atgriežoties no izsūtījuma, ģimeni atrod izputinātu; nespējot samierināties ar tagadni, tēvs izdara pašnāvību. — Mūsu tautas nelaimes gados traģisku notikumu netrūkst.

Neaizmirsīsim: aicinājums trimdiniekiem apciemot Latviju krievi nenozīmē latvieti ar latvieti tuvināt. Latviešu tauta nav krievu mērķis. To pierāda kaut vai tas, ka latviešu prievīšu vietā tautu dēliem jāsien sarkanais lakats. Vai var vēl vairāk apvainot mūsu jūtas?

Ne tik daudz jaunajā, kā tieši vidējā paaudzē okupantiem ar „brīnumainiem" uzrakstiem ir pagaidām izdevies ielauzties mūsu kopībā. Mūsu nacionālā gara apklusināšanai netiek neviens rublis taupīts. Arī Rīgas viesnīcas (ārzemju viesiem) baltie porcelāna trauki ar zelta apmalu un ierakstu „Rīga" nevar apmiglot skarbo patiesību, ka tuviniekus apciemot dzimtajā pusē ir aizliegts. Zinot mūsu ienaidnieka mērķi, ikvienu tautieti vajadzētu vēl vairāk saistīt kopā ar savējiem.

Tātad:

Mūsu nākotne kā latviešu tautai atkarīga no tā, cik liela griba un vienotība mums ir, jo mūsu saskaldīšanai ienaidnieks izmanto visus līdzekļus. Latviešu ģimene un latviešu valoda ir mūsu galvenie nākotnes avoti. Ka trimdā nevar tautiskumu izcelt, ar to neviens nevar aizbildināties. Lai atceramies: Krišjānis Barons nodzīvoja 30 gadu Krievijā, bet nepārtautojās ne pats, ne viņa ģimene; Kārlis Ulmanis 6 gadus bija Amerikā un palika tikai latvietis. Tomēr atgādināsim sev: tautiskums nav Pietuka Krustiņa čalošana, sevišķi tagad, kad tauta ir saskaldīta divās daļās, kad tautas likteni svešinieki iespaido vairāk nekā mēs paši. Un Virzas teiktie vārdi, ka ģimenes vēsture ir latviešu vēsture, lai stiprina un uztur mūsu gribu pastāvēt.

Šādās izjūtās lai sveicinām mīļo māti un tēvu, lai mīlestībā godinām latviešu ģimeni.

Ģimenes dienas sarīkojumā Toronto latviešu pamatskolas 4. klases audzēknis Ēriks Klepers sakārto vāzēs izplaukušos bērzu zarus, paskaidrojot fotografam, ka ārā bērziem vēl tikai pumpuri, bet viņš zarus „plaucējis" jau veselu nedēļu, ienesot tos istabā un turot ūdenī. Foto: J. Ligers

Vēstijums tautiešiem tēvzemē

RADIORAIDĪJUMS UZ OKUPĒTO LATVIJU KURZEMES KRIŠANAS 25 GADU ATCERĒ 8. MAIJĀ

Šāgada 8. maijā pagāja 25 gadi — un grūti gadi — kopš pēdējais Latvijas zemes stūrītis Kurzemē reizē ar Hitlera Vācijas kapitulāciju nonāca otru reizi Maskavas terrora varas rokās. Veltas bija mūsu varonīgo vīru un jaunekļu cīņas Latviešu leģiona rindās. Veltas izrādījās cerības uz lielvalstīm, kas svinīgi apsolīja pēc Hitlera sakāves atdot brīvību visām tautām, kas to zaudējušas otra pasaules kaŗa norisē.

Šajā traģiskajā otra pasaules kaŗa nobeiguma dienā Eiropā kapitulēja Vācija, bet ne latviešu tauta. Vairums latviešu frontes vīru, paņemot līdz ieročus, aizgāja Latvijas mežos, lai turpinātu partizānu kaŗu pret varmācīgajiem mūsu tautas verdzinātājiem un brīvības iznīcinātājiem. Tā bija izmisīga un pat bezcerīga cīņa, bet tajā izpaudās mūsu daudz cietušās tautas nesalauztā griba būt pašiem savā likteņa noteicējiem.

Ik dienas cīnoties ne vien pret cietsirdīgajiem pretiniekiem, bet reizē pārvarot grūtības uztura, apbruņojuma un apģērba ziņā, latviešu pretpadomju cīnītāji nepadevās. Viņus balstīja pārliecība, ka viņi cīnās par taisnu lietu un ka kādreiz viņu cīņu un ciešanu nozīme tiks pareizi novērtēta no latviešu tautas.

Kaŗavīru - cīnītāju morālais spēks, kas palīdz pārvarēt kaŗa šausmas un partizāņu cīņu grūtības, nesakņojās tikai pašos cīnītājos vien. Kaŗavīri sevī iemieso savas tautas krietnākos tikumus, tie tiek vadīti no tautas kopīgiem mērķiem, kas ir tālāki un spēcīgāki par atsevišķu cilvēku un paaudžu mērķiem. Izauguši šo dienu notikumos, tie sniedzas pāri gadu rindai, pretim nākošām audzēm. Nevienas tautas kaŗavīrs nav stiprāks par to garīgo un nacionālo iekšējo spēku, ar kādu dzīvo tauta.

Cīņas Kurzemes frontē aprimušas pirms 25 gadiem. Arī pēdējie partizāni kopā ar tautas vairākumu ieslēgušies ideoloģiskajā cīņas frontē, kuŗa nav mazāk svarīga tautas tiesību aizstāvēšanai.

Mūsu tautas vēsture māca, ka ir izcīnītas daudzas cīņas, gūtas uzvaras un bijis jāpanes arī zaudējumus. Bet neviena cīņa nav uzskatāma par zaudētu, neviena ideja par mirušu, kamēr ir, kas par to cīnās. Iespējams, ka mūsu tauta pašreizējā stāvoklī atrodas savas eksistences visgrūtākā pārbaudījuma priekšā. Latviešu tautai ir jāatvaira Maskavas labi pārdomāta un organizēta mūsu zemes fiziska kolonizācija. Jaunu lielrūpniecību celšana, kuŗām nav atrodamas dabīgās izejvielas mūsu pašu zemē un kuŗas nav svarīgas Latvijas iedzīvotājiem, tiek skaļi propagandētas kā saimnieciskās rosības un labklājības vairošanas līdzeklis. Bet mērķis nepārprotami ir cits. Jaunām fabrikām ir vajadzīgi strādnieki, kuŗi Latvijā pietiekamā skaitā nav atrodami. Tas dod pamatu ievest no Pad. savienības desmitus un simtus tūkstošus, vairumā krievus, nolūkā nomākt latviešus, lai tie pašu zemē paliktu mazākumā.

Iepretim šim ļaunprātīgi izdomātajam Maskavas nolūkam, latviešu tautai, it sevišķi tēvzemē, nav lielāks uzdevums, kā pasargāt tautu no bojā ejas. Šajā cīņā netiek aicināti kaŗavīri, bet mātes. Ja latviešu mātes apzinīgi vai instinktīvi izpratīs likteņa aicinājumu, ja viņas bez kurnēšanas uzņemsies grūtības, kādas saistās ar lielas ģimenes audzināšanu, ja viņas būs gatavas daļu no savas jaunības un atpūtas ziedot tautas nākotnes nodrošināšanai, šūpļi pārspēs kapus, un latviešu mātes vēlreiz būs atvairījušas svešas okupācijas varas gatavotās draudošās briesmas mūsu tautai.

Pirms 25 gadiem Kurzemes cietoksnī aprima kaujas. Milzīgie upuŗi bija velti, ja domājam par zemes aizsargāšanu no ienaidnieka. Bet varoņi un viņu darbi dzīvo pat tad, ja viņu kapu vietas nav zināmas. Par lielu ideju viņi ir atdevuši savu dzīvību, par tautas brīvību, par tautas nākotni. Un kamēr dzīva ir tauta, dzīvas būs šīs nemirstīgās idejas, kas vieno mirušos un dzīvos, paaudzes, kas dzīvojušas pirms mums, un paaudzes, kas dzīvos pēc mums.

Šo tautas pagātnē iemūžināto un uz tautas nākotni vadošo ideju vārdā Amerikas savienotajās valstīs dzīvojošie latvieši savā gadskārtējā kongresā apliecina uzticību tēvzemei un latviešu tautai Latvijā — pārliecībā, ka latviešu mātes tēvzemē atvairīs Maskavas plānotās mūsu tautas etniskās iznīcināšanas briesmas, reizē ar dzīvību bērniem dodot nākošās brīvās Latvijas izpratni un nozīmi.

Cīņas Kurzemē bija cīņas par latviešu zemes pēdējo stūrīti. Pašreizējā cīņā ir lielāks un drāmatiskāks uzdevums: no šīs cīņas atkarāsies vārda vistiešākajā nozīmē mūsu tautas nacionālā eksistence.

Arnolds Šiņķis

KURZEMES KAUJINIEKA PĒDĒJĀ VĒLĒŠANĀS

Uz pašas sirds liec latvju zemes sauju,
Ja svešumā tā pukstēt apstāsies.
Kad izcīnīšu pēdējo dzīves kauju,
Uz dzimteni gars brīvais laidīsies.

Virs zemes mums ir viena svēta osta,
Pie kuŗas saista dvēseles pavediens;
Kaut ļaundaŗi ar varu dzīvi posta,
No Latvijas mūs neatšķirs neviens!

Kā tīkla mezgli mūsu dvēseles saistās,
Pār tālām jūrām skumjās sirdis trauc,
Kur Kurzemē cīņu dienās svētās
It visus viņus garā mūsu acis sauc.

Uz pašas sirds liec latvju zemes sauju,
Pār krūtīm pārklāj svēto karogu.
Tās bija vērtības, par kuŗām gāju kaujās.
Vēl aizmūžībā līdzi ņem šo vairogu!

LATVIJA

35. N-RS. SESTDIENA, 1970. G. 9. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Iznācis „Archīva" 10. sējums

Ik gadus ap Lieldienām Melburnā iznāk vienīgais tikai latviskām problēmām veltītais zinātnisku rakstu krājums „Archīvs". Šī rakstu krājuma saturs ik gadus veltīts divām svarīgām mūsu sadzīves parādībām. Tā šogad desmitais krājums veltīts mūsu laikrakstiem un grāmatniecībai.

Krājuma citu rakstu starpā sniegti rezultāti par aptauju, ko „Archīvs" izdarījis starp avīžu lasītājiem. Desmitajā sējumā arī pilnīgs pārskats par vairāk nekā 300 periodiskajiem izdevumiem, kas latviešu valodā iznāk brīvajā pasaulē.

Malā stāvošajiem ir grūti iedomāties, kādas pūles jāpieliek redaktoram, lai iegūtu rakstus par noteiktiem tematiem. Piemēram, lai savāktu ziņas par periodiskajiem izdevumiem, nepietika ar vairākkārtējiem uzaicinājumiem avīzēs, bet bija jāaicina palīgā talcinieki atsevišķos lielākos centros, kur iznāk latviešu periodiskie izdevumi, — viņi tās ievāca pa telefonu. Bez tam redaktoram bija jāraksta vairāk nekā 300 vēstuļu, kamēr beidzot izdevās lūgtās ziņas saņemt. Tā ir tikai maza ilustrācija, kādas pūles jāveltī, lai iegūtu faktus par latviešu sabiedrisko darbību.

„Archīva" abonenti un interesenti mīt ne vien Austrālijā, bet arī ASV, Kanadā, Brazilijā, Argentīnā, Vācijā, Anglijā, Zviedrijā, Francijā, Dānijā, Austrijā, Jaunzēlandē un pat Pakistānā, Indijā un Dienvidafrikā. Ik gadus vairāk nekā 1000 „Archīva" ekemplāru ir individuāli rūpīgi jāiesaiņo, lai tie nebojātā veidā sasniegtu saņēmējus. Lielo 256 lpp. biezo iesieto krājumu nevar vienkārši ielikt aploksnē, bet tas jāiesaiņo tā, lai tas pārciestu pastnieku nesaudzīgo apiešanos. „Archīva" ekspedēšana reizē ar to ir liels darbs. Līdz šim šo darbu talkas kārtībā ir veikušas Melburnas latviešu akadēmiskās organizācijas. Šīm Melburnas akadēmiskajām organizācijām mūsu inteliģence visā brīvajā pasaulē ir parādā daudz pateicības.

Diemžēl, šogad „Archīva" izdevējiem (Latviešu apvienības Austrālijā zinātnes nozarei un Kārļa Zariņa fondam) neizdevās sarunāt talciniekos to akadēmisko organizāciju apvienību, kuŗai būtu bijusi kārta veikt lielo palīdzības darbu.

Par laimi radās atsevišķas personas, kas izprata kļūmīgo stāvokli un nāca palīgā „Archīva" izsūtīšanā. Šīm personām tad nu šogad nākas vairāk nekā tūkstoš „Archīva" abonentu pateicība. Tikai nedaudzu personu apzinīgā darba dēļ „Archīvs" jau nonācis Austrālijas abonentu rokās un ir ceļā uz Eiropu, Ameriku un Afriku.

Pateicība nākas šādām personām: Uldim Baltāram, Lilijai Dunsdorfai, Alfrēdam Isakam, Emmai Kučerei, Eduardam Kučeram, Jānim Lazdiņam sen., Jānim Lazdiņam jun., Ivaram Muzikantam, Jānim Muzikantam, Arminam Reiteram un Jānim Salam.

Desmit gados, kopš iznāk latviskām problēmām veltītais zinātnisko rakstu krājums „Archīvs", tas ir ieguvis draugus visā pasaulē. Labvēlīgās recenzijas (kas gan reizēm nāk ar gada nokavēšanos!) rāda, ka „Archīvam" ir tagad sava neaizstājama vieta mūsu kultūras panorāmā. Reizē ar to ir attaisnojušās pūles, kas šī rakstu krājuma izdošanā bija jāveltī redaktoriem. Būtu žēl, ja „Archīva" izdošana pēc desmit gadiem būtu jāpārtrauc tādēļ, ka Melburnā visas akadēmiskās organizācijas resp. to vadītāji nav izpratuši rakstu krājuma nozīmi un nav ar mieru vienu reizi pa desmit gadiem pastrādāt dažas dienas, lai „Archīvs" nonāktu pie abonentiem.

E. Dunsdorfs,
„Archīva" redaktors Melburnā

● Reutera aģentūra ziņoja no Berlīnes, ka 29. aprīlī pagājuši 25 gadi kopš, krieviem ielaužoties toreizējās Vācijas galvaspilsētas centrā, savā bunkurā pašnāvību izdarījis Adolfs Hitlers, 5 dienas pēc savas 56. dzimšanas dienas. Tagad zemes izcilnis, kas iezīmē bunkura atrašanās vietu, apaudzis ar zāli.

(8. turpinājums)

Tie bija laiki, kad Ruso gleznu varēja pie krāmnieka nopirkt par 5 frankiem, piedevām veikalnieks vēl uz to pelnīja, un Pikaso, uz vienu roku ar Vandongenu, nolasīja no namnieku durvīm rīta stundā pie tām noliktās piena pudeles un „kruasānus"*) ... Bet drīz būs citādi. Par to parūpēsies „jaunās falangas" trubadūrs, Pikaso, Braka, Derēna un Matisa „apdziedātājs" un citi modernie dzejnieki. Apollinēra „Nemīlētā dziesmu" 1906. gadā iespieda nopietnā literārā žurnālā Mercure de France, tad viņš un citi izdeva par jaunu marķīza de Sada darbus. Šai vietā pametīsim Loransēnes un Batolavuāra intīmo draugu un dezjnieku bez pieturas zīmēm dzejā un dzīvē, lai pievērstos Batolavuāra Olimpa trešajam dzejniekam Maksim Žakobam (1876—1944).

Kad Kuga sasniedza Batolavuāru, Žakobs, kuŗa dzimumu un vecumu neviens nespēja noteikt, jau bija karsts un uzupurīgs Pikaso draugs. Viņa pirmteči, ebrēji no Prūsijas, bija Francijā ieceļojuši Napoleona I laikos. Makša tēvs pelnījās kā vecu drānu pārdevējs un drēbnieks, bet bija laidis savu dēlu labā vidusskolā, ar sekmēm, jo dēls izturēja grūtos iestāju pārbaudījumus Koloniālskolā. Bet tad Maksis pameta skolu, kļuva par klavierskolotāju, kādas italiešu dziedātājas pavadītāju, par rakstvedi notāra birojā, tad par skolnieku Žuliana akadēmijā (Académie Julian), kas bija pirmā privātā mākslas skola Parīzē, kur centīgākos skolniekus sagatavoja mākslas akadēmijai, ko Francijā pieticīgi dēvē par Ecole des Beaux Arts — Mākslas skolu, stūrgalvīgākos izlaižot tieši pasaulē, no kuŗas bija nākuši. Žuliana akadēmijā bija mācījušies Bonnārs, Villārs, Denī, Rusells, Serizjē, Matiss, Derēns, Ležē un beigās Maksis Žakobs. Arī Kuga, kas vēlējās iepazīties ar visām mākslas skolām Parīzē, būs iegriezies Žulianā.

Kad Maksis ieradās pirmoreiz Pikaso darbnīcā, viņš neapnicis un ilgi apbrīnoja tā gleznas, šķirstīja un pāršķirstīja tā zīmējumu un skiču mapes, ar žestiem — kā mimikrists Marsells Marsō — izrādot saimniekam savu neierobežoto apbrīnu. Kad Pikaso savukārt apmeklēja Žakobu, pēdējais atbildēja ar savu dzejoļu skandēšanu viesim. Pikaso gan tai laikā vēl franču valodu lāgā neprata, bet, tas viņu nekavēja ar nemaldīga veikalnieka instinktu dzejniekam pasludināt: „Tu esi lielākais mūsu laikmeta dzejnieks!" Maksis par šo brīdi vēlāk teiks, ka tas viņu „iedrosminājis uz visu mūžu." Cik gan godkāram dzejniekam vajaga! Tā bija nodibinājusies visai auglīga savstarpējas apbrīnošanas sabiedrība, kuŗā lielāko peļņu guva Pikaso, ne tikvien tādēļ, ka dzejnieks iepazīstināja savu draugu ar Bodlēra, Rembo, Verlēna un Malarmē dzejas burvību, bet arī tādēļ, ka dzejnieks bija sācis rakstīt recenzijas par mākslas izstādēm un atsevišķiem māksliniekiem. Pikaso bija pārliecināts, ka Maksis ar dzejnieka izdomu un kvēli nepiemirsīs cildināt rakstos arī savu kompaņonu un draugu. Makša uzupurēšanās aizgāja pat tiktāl, ka viņš pieņēma aptīrītāja vietu tēvoča Gimpela lielajā universālveikalā Paris-France, lai spētu apgādāt ar dzīvei nepieciešamo savu jauno, bet trūcīgo draugu, ar kuŗu gulēja vienā gultā, Pablo strādājot naktīs, Maksim strādājot dienā. Kad Maksis pulksten 6 no rīta steidzās darbā, Pablo gūlās viņa vietā šaurajā un vēl siltajā migā. Bet Maksim praktiskajās lietās nekad nebija lāgā veicies. 1903. gadā viņu kā nespējīgu no darba atlaida, un Pablo vairs nekas cits neatlika, kā atgriezties Spānijā... Maksis pa to laiku paglābās pie brāļa drēbnieka. Bet draugi atkal tikās turpat Batolavuārā; Pablo turpināja gleznošanu, Maksis dzejoja un rakstīja recenzijas par mākslu un Pikaso. Tai gadā, kad Kuga atstāja Parīzi, Maksis redzēja savā mājoklī blakus Batolavuāra namam pirmo Kristus parādību, kas viņu beigās noveda katolismā. No viņa atvadoties, lai te citētas kaut dažas viņa vārsmas:

Echos d'échos des longues plaines
Et les chansons des émigrants!
Où sont les refrains d'autres temps
Que l'ont chanté tant et tant?
Oùsont les filles aux belles dents
Qui l'amour par les chants retiennent?
Et mes chansons? qu'il m'en souvienne!

(Tālo klajumu atbalsu atbalsis
Un izceļotāju dziesmas!
Kur palikušas citu laiku atskaņas,
Bezgala dziedātas?
Kur meitenes skaistiem zobiem,
Kas mīlestību dziesmās iemūžo?
Un manas dziesmas? Kas atceras mani!)

Aizgājis klosterī, viņš vēl rakstīja: „Katram māksliniekam ir jāizvēlas. Arvien esmu bijis tādās domās. Esmu notiesājis sevi uz nabadzību, lai meklētu spārnus, ko neesmu atradis, bet man nav nožēlas. Spārnu vietā esmu iemantojis debesis."

Ceturtais dzejnieks, rakstnieks, esejists un memorālists, kas šai sakarā minams, īpaši vēl tālab, ka sarakstījis ievadu latviešu gleznotāja Reinholda Kalniņa monografijai, kas iznāca 1953. gadā, ir Andrē Salmons, Pikaso un Žakoba intīms draugs. Savus pirmos dzejoļus — Les Féeries, viņš publicēja 1907. gadā, Kugam Parīzē jaunas ierosmes meklējot. Salmons iestājās par kubismu kā iestājās par katru jaunu virzienu mākslā, vienalga, no kuŗas puses tas nāktu, vienalga, kas to paustu. Būdams liels krievu revolūcijas apjūsmotājs, viņš 1921. gadā publicēja epopeju Prikaz, attēlojot notikumus, kuŗu aculiecinieks it kā bijis. Minētais Parīzē 1881. gadā dzimušais rakstnieks Kalniņa monografijā cita vidū rakstīja: „Pietiktu še pieminēt Pablo Pikaso, runājot par skaistajām dienām savā Raviņana ielas darbnīcā Monmartra uzkalnā, ko dēvēja par Batolavuāru. Vienīgajā nopietnajā intervijā, ko Pablo Pikaso par tiem laikiem devis, viņš par šo posmu runāja kā par tām brīnumainajām dienām, kad gleznotāji un dzejnieki pārmijus cits citu ietekmēja". Tālāk Salmons atzīstas: „Es nekad neesmu rakstījis plaši un sirsnīgi ne par vienu gleznotāju, vienīgi par saviem draugiem."

Cik zīmīgi vārdi! Gleznotāji dzejniekiem nevarēja palīdzēt, bet dzejnieki gleznotājiem — atliku likām, īpaši tad, kad vērtās savu draugu gleznotāju poētikajos slavinātājos, iesūtot presei vērtējumus, kas bija dzejiskāki un interesantāki par tiem, ko būtu varējuši vai gribējuši rakstīt profesionālie mākslas kritiķi. Pikaso un viņa draugi varēja darīt, ko vien vēlējās: mocīt, kropļot, piesmiet un zaimot mākslu formās un krāsās, viņi allaž bija droši, ka draugi dzejnieki palīdzēs un cels viņu darbus vai debesīs pat tad, ja viņi būtu tikai rupji un ciniski māžojušies.

Viens no iemīļotākajiem Batolavuāra iemītniekiem bija Moriss Prensē (Princet), augsti mācīts Napoleona dibinātās slavenās Politechniskās skolas kādreizējais audzēknis, kas kaut kādu neveiksmju dēļ nebija ticis tālāk par grāmatveža un aktuārija posteni un Raviņana ielu 13. Apollinērs, žēlodams augsti mācīto un nelaimīgo politechniķi, viņam dāvināja šo kupleju:

Princet, de l'Institut des Actuaires membre,
Ce mois-ci n'a pas pu payer sa pauvre chambre.
(Prensē, Aktuāriju institūta loceklis,
Šo mēnesi nav varējis samaksāt par savu nabadzīgo istabu.)

Nabaga aktuārijam nebija vedies arī citādi. Nodzīvojis ar savu pavieglo draudzeni Alisi, kas lāgu lāgiem uzsmaidīja arī citiem, veselus 16 gadus, viņš to apprecēja, lai piedzīvotu, ka tā jau pēc 6 mēnešiem aizlidotu pie laimīgāka sāncenša — fōvista Derēna. Bet tas nemazina Prensē lomu fōvisma un kubisma liktenos. Kā matēmatiķis viņš mēģināja saistīt Sezanna telpas izjūtu ar ģeometriju un kristallografiju, skaidrodams pārsteigtajiem otas vicinātājiem Batolavuārā elementāros ģeometrijas un ģeoloģijas likumus un īpatnības. Nav taisnība, ka pasaule būtu plakana, kā viņi, fōvisti, to bija tēlojuši. Nē. Pasaule ir trejos virzienos mērījama telpa. Sezannam taisnība: zeme ir piramidiska, kubiska, koniska un savās dzīlēs —kristalliska. Nu tā saucamais kubisms guva cienījamu, pašas zinātnes svētītu pamatojumu. Luijs Voksels, kas bija kristījis „fōvismu", neatteicās arī šoreiz stāvēt jaunā mākslas virziena kūmās, nosaucot 1908. gada Rudens salonā jauno gleznotāju stilu par kubisku. Kubisms bija piedzimis un godam nokristīts.

(Turpinājums sekos)

JĀŅA KUGAS DEKORĀCIJA RAIŅA LUGAI „UGUNS UN NAKTS"

3. cēliens (b): Skats uz jaunceļamo Rīgu ar pilsētas mūŗiem, Daugavu un bureniekiem; aizupē tālo mežu svītra.

*) Baltmaizes sviesta mīklā cepti radziņi.

Valentīne Hermane

VAI TIKAI?

Nakts debesu zilumā zvaigznes
Vēsti no tevis man atnes.
Un atkal top silti un labi,
It kā tu būtu ar mani . . .

Zil-zelta-purpura ziedus
Mēness un ziemelis veido no ledus.
Steidz manas domas pie tevis
Mēness un zvaigžņu stigoto ceļu.
Miegā neslēdzas plaksti. Spīvi
Prāts šonakt cīnās ar sirdi:
Vai tikai domās mums satikties lemts?
Vai tikai sapņos kopīgs būs ceļš?

Antonina Vaivode Londonā

Londonas latviešu katoļu draudze saulainā 26. aprīļa pēcpusdienā bija rīkojusi Antoninas Vaivodes garīgu koncertu, kurš notika Sv. Pija X baznīcā. Šai modernajā dievnamā bija pulcējušies ap 100 klausītāju, koncertam kļūstot par vienu no vislabāk apmeklētajiem, vēl jo vairāk, ja ievērojam, ka Londonā vispār ir tikai nepilni 400 latviešu.

A. Vaivodes dziedājums pārliecina un aizrauj klausītāju ar savu labskanību un skaidro dikciju. Dziedone nemēģina zaudēt vārda izrunu, lai iegūtu skanīgumu. Viņas dzidri tonētā balss nes arī visklusāk dziedātos vārdus pavisam uztveramā skaidrībā. Kontralta dziļie sulīgie toņi viegli mainās ar augstiem galvas toņiem viņas balsī. Vaivodes labā balss skola savienojas ar Dieva un dabas dotu skaistu balsi. Tā klausītājiem 13 bez pārtraukuma dziedātās dziesmas gāja pie sirds kā īstā meditācijas stundā.

Šajā koncertā visi bija it kā vienoti, nebija ticību atšķirības, garīgā mūzika visus tuvināja. Vaivode dziedot ieliek sirdi savā balsī. Tas, varbūt, izklausās savādi, bet saku to ar nolūku, jo ir tik daudz dziedātāju ar skaistām balsīm, kuŗi tomēr mūs nesilda, neapgārda, bet, Vaivodi klausoties, domas it kā kaut kur aizklīst, un tu jūties ietverts skaņās un garīgā tekstā.

Pēc manām domām, tā ir īsta meditācija. Meditēja dziedātāja, meditēja klausītāji! Un tikai programmas beigās klausītāji juta, ka nav bijis starpbrīža, tik viengabalainu Vaivode sniedza šo — lai atļauts teikt — neviengabalaino programmu.

Neizņāca dziedonei pavaicāt, no kā viņa vadījusies programmas sastādīšanā, neizdevās arī uztvert pavedienu tajā. Bet, kā jau minēju, Vaivode klausītājus aizveda skaņu un vārdu pasaulē, un tie meditēja.

Jāpiemin arī vēl tik jaunā ērģelniece Anita Grigale - Rundāne, kuŗa spēja uzburt no viduvējām ērģelēm tik jauku, piekļāvīgu pavadījumu. Anitai Rundānei pieder nākotne, un nākotnei pieder viņa. Ar interesi vērosim viņas turpmākās gaitas studiju laikā Parīzē un atgriežoties mājās no tām.

Pēc koncerta abām māksliniecēm bija rikota pieņemšana Pakuļu viesmīlīgajā mājā, kur viešņas un londonieši uzkavējās draudzīgās pārrunās līdz vēlam vakaram.

E. K. B.

OMARS HEIJAMS

Dziesmu svētki Kanadā nav vairs tālu. Latvieši Kanadā šai laikā mēģinās darīt visu iespējamo, lai katram viesim paliktu vislabākās atmiņas par latviešu organizācijām, latviešu mūziku, mākslu, viesmīlību un sirsnību. Latvieši Kanadā domās par to, lai, bez labām atmiņām, katrs sev nestu līdzi arī kādu dāvanu vai pieminu lietu no Toronto un Kanadas.

Valtera Ziedina spiestuve „Greenwood Printers Ltd." šai laikā paredzējusi izdot persiešu liriķa Omara Heijama dzejoļu krājumu. Omara Heijama dzejoļus ilustrēs un izdevumu iekārtos Aģentīnā dzīvojošais latviešu mākslinieks Gvido Brūveris. Eseju par Omaru Heijamu raksta dzejniece Ingrida Vīksna. Krājumā apm. 10 mākslinieka Gvido Brūvera grafiku. Katra izdevuma lappuse iespiesta divi krāsās. Dejoļu krājumu iespiedīs manā spiestuvē, bet iesējumam izraudzīti labākie techniskie spēki, kanadieši.

Jāpiezīmē, ka dzejoļu krājums domāts tikai Omara Heijama dzejas cienītājiem, un eksemplāru skaits būs mazs. Tādēļ izdevums nebūs pārdošanā nevienā latviešu grāmatnīcā un pieteikumi šim izdevumam adresējami tikai: „Greenwood Printers Ltd., 218 Greenwood Avenue, Toronto 8, Canada. Jūsu savlaicīgam pieteikumam sekos šī izdevuma prospekts. Pieteikumam lūgts nepievienot naudu iemaksai.

Šo ziņu es vēlētos beigt ar dīvi Andreja Kurcija dzejojumiem:

Pazudināti tiks viņa dzērēji, — dzirdu, tā teic.
Nav taisnība tā, bet redzami meli.
Ja dzērēji visi un mīlētāji
Ies projām uz elli, būs debesis tukšas.

☆

Tu nezini, rīts ko tev dos.
Pacenties laimīgs būt šodien.
Vīnkausu ņem, mēnesnīcā ej, sēsties un dzer,
Atgādinot pats sev, ka rītu, varbūt,
Mēness jau meklēs veltīgi tevi.

Valters Ziediņš

Tēvzemes milestībā radies darbs

„FIRST KONFERENCE ON BALTIC STUDIES — SUMMARY OF PROCEEDINGS", BALTIJAS PĒTĪJUMU VEICINĀŠANAS APVIENĪBAS IZDEVUMS 1969. GADĀ

Kopš Latvijas neatkarības proklamēšanas 50. gadskārtas pagājuši 16 mēneši. No vairākiem šai sakarā īstenotajiem pasākumiem svētīgākais un ar vislielāko nozīmi nākotnei liekas Baltijas pētījumu veicināšanas apvienība, dibināta 1968. gada 1. decembrī, pēc Pirmās baltiešu studiju konferences Merilendas universitātē, ASV, atsaucoties prof. Edgara Andersona un igauņu zinātnieka Herberta Valdsāra priekšlikumam. Pirmais lielākais jaundibinātās apvienības veikums bija publicējums par kultūru, zinātnēm un politiku Baltijas valstīs, t. i., minētajā konferencē lasīto 50 referātu konspektīvs sakopojums. Ar nosaukumu „First Conference on Baltic Studies — Summary of Proceedings" tas iznāca 1969. gada rudenī Takomā. Krājumu rediģējis Oklahomas universitātes moderno valodu profesors un „Books Abroad" redaktors Ivars Ivasks, vāku zīmējis Ilmārs Rumpēters. Saturā ir vairāki Maigoņa Krūmiņa un Varolina konferences dalībnieku grupu uzņēmumi un pielikums: īss Baltijas pētījumu veicināšanas apvienības dibināšanas sēdes pārskats, ierosinājuma tekests un dati par referentiem, paneļu vadītājiem un atsevišķo sekciju priekšsēžiem.

Krājumu ievada profesoru P. Lejiņa un V. Vardža iztirzājumi par Baltijas vai tu studiju nepieciešamību un pētījumu datu koordinēšanu. Īpaši pasvītrota šādu pētījumu neatliekamība ASV universitātēs, jo padomju politikas studijas nav pi. gas bez atsevišķo Pad. savienī ai pakļauto valstu nacionālo kultūru labākas izpratnes.

Referātu konspekti iedalīti 8 nodaļās. Pirmajā, ar virstematu „Komūnisms un nacionālisms Baltijas republikās", ietelp lasījumi par tiesību, vispārējās attīstības, izglītības, sociālisma un nacionālisma jautājumiem Baltijas valstīs, kā arī K. Dzelzīša apvienoto Baltijas valstu problēmas apskats. Interesants ir T. Remeika iztirzājums par republiku nacionālajām interesēm iepretī padomju centrālizācijas un pārtautošanas sistēmas prasībām. Komūnistu partijas 1961. gada programmā, piemēram, pasvītrota eventuāla visu pakļauto nāciju apvienošana vienā padomju tautā, bet, no otras puses, paredzēta arī tautu tālākā individuālē veidošanās. Nacionāli pašapzinīgāko pakļauto tautu vadības tad arī savos centienos vairāk ievēro pēdējo iespēju. Remeikis še īpaši piemin Lietuvi, kuŗas valdībai izdevies aizstāvēt nacionālās intereses kaut vai izglītības novadā, 1961. gadā pieņemot likumu par 11-gadīgu skolu, ar nolūku veltīt vairāk laika lietuviešu valodas, literātūras un vēstures mācībām. No J. Pennara referāta uzzinām arī, ka akadēmiķu sagatavošana Igaunijā labāk organizēta nekā pārējās Baltijas valstīs. 1964. gadā, piemēram, no 100.000 iedzīvotājiem Igaunijā 44 turpināja izglītību augstākajās mācību iestādēs, Latvijā 23, bet Lietuvā 21.

Otrā nodaļā — „Baltieši, Padsavienība un mainīgā sociālā īstenība" — runa par baltiešu gara mantu apzināšanu, architektūru padomju ietekmē, baltiešu universitātes dibināšanas iespēju ASV. Imigrantu nacionālisma funkcijas modernajā pasaulē izvērtē P. Freivalds. Zinātnēm aizvien vairāk attīstoties, viņš paredz arī kosmopolītiku viedokļu vispārināšanos. Nacionālisms pastāvēs, ja saknosies sociāli - kultūrālā vai sociālā un saimnieciskā vienībā. Divkultūru jeb divu nāciju gara apvienojums, sakausējot individa pasaules uzskatā labāko, ko spēj dot divas atšķirīgas kultūras, ir neapstrīdama priekšrocība modernajā pasaulē. Šai nodaļā ietelp arī E. Karlsones - Bērziņas pētījumi par fizisko audzināšanu okupētajā Latvijā.

Grāmatas turpinājumā vairākos iztirzāta Baltijas valstu jaunākā vēsture. Par to referējis no latviešiem Dr. N. Viksniņš un prof. E. Andersons, kas norāda uz dīvainību, ka gadsimtiem ilgi par Baltijas valstīm rakstījuši tikai cittautu pētnieki, bieži paužot tendenciozu, šauri šovinistisku viedokli, kropļojot īpašvārdus. Tā nu mūsdienās radies paradokss, ka modernu baltu vēsturnieku darbiem pārmet šovinismu, vienalga, cik objektīvi un bezpartejiski tie uzrakstīti, turpretim vācu vai krievu tiešām šovinistiskos darbus uzskata gandrīz ar bijību kā „bezaizspriedumainu izklāstu". R. Tāgepera referātā par Igaunijas pirmajiem piecdesmit gadiem deklarē, ka neatkarīgās Igaunijas kultūras un saimniecības dzīves strāvas turpinās arī okupētajā Igaunijā daudz lielākā mērā, nekā fanātiski komūnisti vai antikomūnisti vēlētos atzīt. Pie tā savi nopelni igauņu stingrajai nacionālajai stājai par spīti okupantu liktajiem šķēršļiem un grūtībām.

Par baznīcu dzīvi Latvijā un Lietuvā, kā arī par nacionālo trimdas (katoļu) draudžu likteni ASV lasāms nākošajā nodaļā. Interesanti atzīmēt, ka no Baltijas valstīm Latvija ir vienīgā, kur pēc otra pasaules kaŗa uzcelta jauna luterāņu baznīca. Grāmatā tomēr nav minēts kur.

Saistīgs ir izklāsts par pēckaŗa rakstniecības attīstību Baltijas valstīs. Kā no tā izriet, šai ziņā avangardā ir igauņu rakstnieki un dzejnieki, kaut pirmais pēckaŗa igauņu romāns parādījies tikai 1950. gadā. Joprojām okupētajā Igaunijā iznāk tikai 4 — 5 romāni gadā, toties ap 10 dzejoļu krājumu, kas izceļas ar tematu, ideju un formu dažādību. Īsti moderna, ar nosliecī uz absurdā teātŗa formu, ir igauņu drāmas rakstniecība apspiestībā, kam trimdas igauņu drāmatiķi nespējot preti likt nekā līdzvērtīga.

Par vienpusību un nepilnībām Raiņa filozofijas līdzšinējos vērtējumos referējis Arvīds Ziedonis. Manuprāt, latvieši šim jaunajam zinātniekam parādā lielu pateicību par mūsu ievērojamākā dzejnieka ideoloģijas izgaismošanu jaunā, vispusīgā un tiešām Raiņa būtībai atbilstošā skatījumā gan priekšlasījumos, gan savā grāmatā „The Religious Philosophy of Jānis Rainis".

Atskaitot nule minētās nodaļas divus referātus, par pārējiem kopsavilkums iespiests 1969. gada Daugavas Vanagu Mēnešraksta 2. burtnīcā (Rita Gāle — „Sešdesmit gadi baltiešu literātūrā").

Dažas jaunas problēmas baltiešu lingvistikā no latviešu puses apskata Hilda Radziņa, izgaismojot t. s. „matēmatisko lingvistiku", ko lieto arī Baltijas valstīs, pētījumos īpaši izkopjot statistikas metodes. (Tieši minētā metode Padomju savienībā sevišķi noderīga KGB darbā, dzenot pēdas pretkomūnistiskās pagrīdes literātiem. — Rec.) A. Klimas ierosina nekavēties ar lietuviešu, latviešu un igauņu valodas dialektu pētīšanu, jo tie vecāki un tālab svarīgāki par literārajām valodām ietekmes noteikšanai, salīdzinot ar ģermāņu un slavu valodām.

Paula Sāgpaka norādījumu par komūnistu mērķtiecīgajiem centieniem iznīcināt Baltijas valstīs nacionālās kultūras, — ne tikvien piesārņojot baltiešu valodas rusismiem, bet arī kropļojot un aizkavējot šo valodu dabīgo attīstību, — nebūtu par jaunu pārdomāt arī nesen atjaunotajai Latviešu pa-

Jaunatnes koŗa diriģente Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkos Guna Kalmite.

(Sk. rakstu 4. lpp.)

reizrakstības komisijai, kuŗā jau kopš lieto arī Baltijas valstis, pētījumos īpaši izkopjot statistikas metodes. (Tieši minētā metode Padomju savienībā sevišķi noderīga KGB darbā, dzenot pēdas pretkomūnistiskās pagrīdes literātiem. — Rec.) A. Klimas ierosina nekavēties ar lietuviešu, latviešu un igauņu valodas dialektu pētīšanu, jo tie vecāki un tālab svarīgāki par literārajām valodām ietekmes noteikšanai, salīdzinot ar ģermāņu un slavu valodām.

Paula Sāgpaka norādījumu par komūnistu mērķtiecīgajiem centieniem iznīcināt Baltijas valstīs nacionālās kultūras, — ne tikvien piesārņojot baltiešu valodas rusismiem, bet arī kropļojot un aizkavējot šo valodu dabīgo attīstību, — nebūtu par jaunu pārdomāt arī nesen atjaunotajai Latviešu pa-

reizrakstības komisijai, kuŗā jau radušās domstarpības par mīkstinātā r paturēšanu vai atmešanu. (Tāpat jāuzmanās, apsverot eventuālu cietā auksllējeņa ch aizstāšanu ar dveselo h. Ievērojot, ka abas ir citādi veidotas skaņas, to apzīmēšanai izvēlēties tikai vienu simbolu h ir absurds. Nekādā ziņā pareizrakstības darbā nedrīkstētu vadīties ar ērtības viedokli. — Rec.)

Virstemats „Saimniecības izveidošanās Baltijas valstīs pēc kaŗa" ietver gan pilsētu izplešanos Latvijā un tās kaimiņos, industrializāciju, ražotspēju un dzīves standartu, gan mežsaimniecību (Latvijas mežus upurē Maskavas interesēm, — prof. R. Markus) un zvejniecību. Tās ātrais uzplaukums pēc P. Mažeikas domām liekas forsēts process un panākts uz citu svarīgu rūpniecības nozaŗu lēses.

Pēdējā nodaļā lasāmi vienīgi latviešu zinātnieku referātu konspekti. Prof. A. Dreimanis apskata ģeoloģiju, E. Leimanis — astronomiju un matēmatiku, A. Padegs kompūteru technoloģiju, J. Skujiņš — ķīmijas attīstību Latvijā, bet L. Slaucītājs — ģeofiziku un I. Spilners — ejļas nogulšņu atklājumus Latvijā un Lietuvā.

Nezinu, vai tā nejaušība, vai arī redaktors I. Ivasks, apstrādājamo vielu rediģējot, ar nolūku izmantojis „iekārdināšanas" principu. Izlasot daža laba referāta konspektu, temata iztirzājums intrigē tik ļoti, ka tieši žēl, ka nav ievietots garāks un pilnīgāks atstāstījums. Šis, manuprāt, ir labs paņēmiens sveštautiešu pētniekā radīt interesi par baltiešu kultūru un īpatnējām problēmām. Piebilstams, ka „First Conference on Baltic Studies" arī nesatur propagandu. Akadēmiski apskatītie fakti paši par sevi runā skaidru valodu par Baltijas telpā notiekošo. Tā kā latviešiem Amerikā ar angļu valodu vairs grūtību nevajadzētu būt, tas ir labs un interesants referenču avots ikvienam, it sevišķi jauniešiem. Grāmata pasūtināma, rakstot: The Association for the Advancement of Baltic Studies, 471 Bay Ridge Avenue, Brooklyn, N. Y. 11220, USA. Būtu vēlams to izplatīt skolu un universitāšu, kā arī publiskās bibiliotēkās, talkā nākot arī mūsu organizācijām, jaunatnes apvienības un korporācijas neizslēdzot.

Jācer, ka teicamais izdevums sasniegs mērķi — ieinteresēt Baltijas problēmu vispusīgākā izpratnē daudz lielāku sveštautiešu skaitu nekā līdz šim.

Silvija Ancāne

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Daugavas Vanagu Mēnešraksts" Nr. 2 (130), DV centrālās valdes izdevums Latvijas brīvībai un labākai nākotnei, marta un aprīļa burtnīca, atb. redaktora V. Hazners, 80 lpp.

Jēkabs Janševskis „Līgava", romāna 4. daļa, izdevis apgādā Tilts 1970. gadā, Ernesta Ābeles vāka zīmējums, 270 lpp.

„Mazputniņš" Nr. 136, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, aprīļa numurs, Jaunatnes literārās biedrības Celinieks izdevums, atb. redaktors Dr. L. Streips 32 lpp.

STĀSTS

PĒTERIS LĪVĀNS

ARTURS VOITKUS

(1. turpinājums)

— Birzmalieši! Mums šodien nav mācītāja, bet tas nenozīmē, ka mums nav Dieva. Mācītāju var apcietināt, Dievu nevar. Un Viņš ir stiprs un dusmīgs Dievs, kas grēkus piemeklē līdz... līdz tūkstošam augumam! Jā gan. Līdz tūkstošam augumam, un to lai tie neaizmirst, kas grēko. Un Bībelē gan esot teikts: Tēvs, piedod tiem, jo tie nezina, ko tie dara, bet tas ir tikai par tiem, kas nezina. Kas zina, tas grēko, un par piedošanu te vairs nevar būt runa, un ja kāds man prasītu, tad es teiktu: es gan tā nedomāju, bet ka tagad ir tā reize, kad atkal no debesīm jālīst ugunij tāpat kā Sodomas laikā!

Ko viņš vēl sarunāja, Pēteris vēlāk vairs neatcerējās, bet kad viņš nokāpa no katedras, pūlis vairs nebija aizturams. Katrs gribēja piekļūt runātājam un uzsist uz pleca vai paspiest roku.

Kāds teica tik skaļi, ka visi varēja dzirdēt:

— Mācītājs nebūtu varējis labāk. Tas bija vārds vietā, un kamēr mācītājs cietumā, lai Pēteris darās viņa vietā!

Pēteris dzirdēja uzslavas vārdus, juta rokas spiedienus un redzēja bailes mātes acīs.

Vakarā viņš mātei teica:

— Ja viņi gribēs, saņems mani tā vai tā. Bet es domāju, ka nākamajā svētdienā es tomēr iešu uz baznīcu.

Tēvs to bija dzirdējis.

— Pēc kā?

— Ja mācītāja vēl nebūs, es spredīkošu.

Māte ievaidējās:

— Ak Kungs, ak Pestītājs!

Tēvs sarauca pieri.

— Lai sludinātu Dieva vārdu, jeb lai spītētu?

Pēteris jautājumu bija gaidījis.

— Svētdienā kādam jābūt kancelē, ne? Un ja cits neviens to nedara... Tā būtu birzmaliešiem kauna reize, ja šādi tādi atbiras varētu pārtraukt kārtību, kāda te bijusi jau simtiem gadu.

Tēvs nogrozīja galvu un aizgāja pie zirgiem. Pēteris sameklēja veco Bībeli un devās uz kūtsaugšu, kur vienā galā bija sabāzts jaunais siens un Pēterim vasarā iekārtota gulvieta. Māte noskatījās pakaļ un atkal nopūtās:

— Ak Kungs, ak Pestītājs!

Pēteris apstājās:

— Par ko tu tagad kunksti? Agrāk tu vaidēji, ka es Bībeli rokā neņemot.

— Vai tu to tagad dari, lai Dieva vārdā savu grēcīgo dvēseli šķīstītu? — māte ieskaitās. — Nē! Tu tur nemeklē vārdus par mīlestību un piedošanu, bet par naidu un atriebšanu.

— Vai tu sarkanos nenīsti?

— Ak nu... Kas tevi var aizrunāt...

Nākamajā svētdienā Pēteris Līvāns ierādās pie baznīcas parastajā dievvārdu laikā. Baznīcas priekšā stāvēja labs bars cilvēku, bet iekšā netika. Pagasta izpildkomiteja bija pavēlējusi baznīcu turēt aizslēgtu, jo mācītājs esot apcietināts, bet cita mācītāja neesot. Pēteris, brīdi pagaidījis, pagriezās un ar Bībeli padusē gaŗiem soļiem aizstaigāja uz Līvānu dzimtas kapu vietu. Ļaužu bars sekoja: pagastā bija paklīdusi ziņa, ka Pēteris gatavojoties mācītāju aizstāt. Tāpēc arī ļaudis tik prāvā skaitā bija ierādušies.

Pēteris spredīki neteica. Viņš atšķīra Bībeli un no tās lasīja priekšā. Pēc tam viņš noskaitīja Tēvareizi un pateica Āmen. Bībelē viņš bija izmeklējis vietas no praviešu grāmatām un Dāvida dziesmām, kur bija teikts, ka Dieva bardzība nāks pār ienaidniekiem un ka tos sagaida briesmīgs sods.

Pagasta valdības vīri Pēteri otrā svētdienā saņēma un aizveda uz pagastmāju.

— Jūsu vadībā pilsoņi Līvān, notiek neatļautas sapulces, — sekretārs Pēterim teica.

— Tur nu būs kādā miseklis, — Pēteris atbildēja, — Es nevienu sapulci neesmu izsludinājis. Bet pie mana vecā tēva kapa dievvārdus lasīt un lūgšanu skaitīt nav aizliegts.

— Bet tur ir klāt vēl citi. Kā tie tur gadās?

— Nāk vecā Līvāna piemiņu godināt. Jūs, laikam, vienīgie, kas nezināt, ka viņš Piektajā gadā cietumā sēdēja?

Vai nu jaunie varas vīri vēl jutās pārāk nedroši, vai arī Pētera uzstāšanās tos pārliecināja, bet Pēteri atlaida mājās. Nākamajā svētdienā viņš atkal stāvēja pie vectēva kapa.

Ļaužu tomēr kļuva mazāk. Ziņkāre atslāba, un beidzot pienāca diena, kad Pēteris ar Bībeli rokā pie vecā tēva kapa bija viens pats. Kādu brīdi tur pastāvēja Grundene, bet kad cita neviena neredzēja, tad aizgāja arī tā.

Pienāca Ziemsvētki. Daži bija redzējuši, ka Pēteris Līvāns uz vecā tēva kapa uzlicis egli un tajā iestiprinājis svecītes. Ziņa par egli uz Līvāna kapa bija paskrējusi tālāk, un, krēslai metoties, saradās vairāki ziņkārīgie. Vēja nebija, un svecītes bija tālu saredzamas. Pēteris nolasīja stāstu par Jēzus bērnu un noskaitīja lūgšanas. Ļaudis bija aizkustināti, un daža māte pat noraudāja pa asarai.

Kad Pēteris pārnāca mājās, tēvs jautāja, vai kapsētā daudz ļaužu bijis.

— Turpat simti četri, — Pēteris atbildēja.

— Nemuldi nu, — vecais Līvāns ieskaitās. — Nav jau kapu svētki. Un tu mūs visus ar savu trakumu iedzīsi nelaimē. Atradies sludinātājs!

— Vienam tas jādara. Ja nedara pērmindeŗi, jādara man, — Pēteris mierīgi atbildēja.

Tā Pēteris Līvāns visu Baigo gadu nokalpoja draudzei, kaut neviens to nebija ne aicinājis, ne pilnvarojis. Kad pavasara pusē Baznīcas virsvalde atsūtīja citu mācītāju apcietinātā vietā, Pēteris darbību pārtrauca, bet kad ienāca vācieši un augstskolā darbu atsāka teoloģijas fakultāte, Pēteris iestājās tajā. Trīs gadu laikā viņš paveica čtru gadu darbu, un, kad vācieši bija spiesti Rīgu atstāt un fakultāte darbību izbeidza, Pēteris studijas bija gandrīz pabeidzis. Īsi pirms aizbraukšanas no Rīgas bīskaps Pēteri Līvānu iesvētīja mācītāja amatā.

— Tu jau savu prakses gadu nokalpoji, pirms sāki studēt, — bīskapa laipnās acis aiz puspievērtiem plakstiem smaidot raudzījās Pēterī, — un tie pāris trūkstošie pārbaudījumi... gan dzīve tevi noeksaminēs...

Nākošo reizi Pēteris bīskapu satika Vācijā. Viņš bija ieradies, lai bīskapam prasītu, kas tagad darāms.

— Brauc uz Grēdenfeldu, — bīskaps uzdeva. — Tur tagad ap četri simti latviešu, bet mācītāja neviena. Kalpo tur.

Grēdenfeldā vācu mācītājs Pēterim iedeva dzīvošanai mazu istabu mācītājmājas dienvidu galā un atļāva svētdienās pēc vācu dievvārdiem sludināt latviski. Pirmajā reizē sanāca turpat divi simti latviešu bēgļu.

Bet Pēterim valoda neveicās. Augstskolā viņā bija steidzies kārtot pārbaudījumus, spredīkot tam neviens nebija mācījis. Nākamajā reizē baznīcā jau bija vairs tikai nepilns simts, tad vēl mazāk, un beidzot uz Pētera dievvārdiem atnāca labi ja desmit cilvēku.

Kādu dienu pēc Drēzdenes sabumbošanas Grēdenfeldā ierādās vairāki latviešu bēgļi. To vidū bija arī pajauna sieviete ar diviem bērniem — četrus gadus vecu zēnu un kādu gadu jaunāku meiteni. Pēteris Līvāns tos sastapa stacijā. Sieviete sēdēja uz sola un skatījās grīdā. Bērni sarāvušies tupēja tai blakus.

— Nav kur palikt? — Pēteris jautāja. Patiesībā tas bija lieks jautājums.

— Nē, nav. Un Ritai drudzis, — sieviete meitenei tīstīja ciešāk lakatā.

— Nāciet man līdz, — Pēteris pacēla sievietes saini un paskatījās meitenē:

— Varēsi pati paiet?

Tad viņš pasniedzās un uz brīvās rokas paņēma bērnu.

Vācu mācītāja sieva rokas vien sašita.

— Pastor Līvān, was soll das bedeuten? Kur jūs pats dzīvosit?!

(Turpinājums sekos)

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas audzēkņi Ģimenes dienas sarīkojumā dzied tautas dziesmas skolotājas Māras Pētersones vadībā. Foto: J. Liģers

Jaunatnes koris dziedās piecas reizes

RĪTI „JAUNAJIEM JAUNIEŠIEM" DZIESMU SVĒTKU LAIKĀ

Jaunatnes sarīkojumu ciklā Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku ietvaros dziedās arī īpašs jaunatnes koris. Ieejas karšu pasūtinājumu lapā jaunatnes programmas rīcības komiteja „Nākotne 70" piedāvā 5 jaunatnes koŗa uzstāšanās, katru dienu no 29. jūnija līdz 3. jūlijam, ieskaitot tās „kopbiļetes" cenā, kuŗa maksā 9 dol. un dod tiesības šai laikā no 22 sarīkojumiem katru dienu izvēlēties un apmeklēt vienu.

Jauniešu kori uzņēmusies vadīt Ērikas Freimanes piemiņas fonda stipendiāte Guna Kalmīte no Mineapoles, glezнotāja Jāņa Kalmītes meita, ņu kori ar 33 dziedātājām, draudzes dāmu komitejas dubultkvartetu Līga Mineapolē, kur noorganizējusi arī jauniešu ansambli un ilgāku laiku bijusi ērģelniece. Guna Kalmīte, kuŗa dzimusi Rīgā, 1967. gadā uzturējās Parīzē, kur studēja franču valodu un kultūru speciālā kursā ārzemniekiem Sorbonas universitātē. Viņas vadītā jaunatnes koŗa pirmā sadziedāšanās notiks 29. jūnijā Royal York viesnīcā Toronto, uzstājoties ar 5 vai 6 dziesmām.

„Nākotnes 70" sarīkojumu laikā — no 29. jūnija līdz 3. jūlijam — Royal York viesnīcā notiks īpaši „jauno jauniešu rīti", uz kuŗiem jau laikus vēršama vecāku uzmanība. Tajos varēs piedalīties bērni no 3 — 13 gadu vecumā, kuŗiem piedzīvojušu audzinātāju vadībā būs dažādas nodarbības, lai vecāki būtu atbrīvoti no bērnu uzraudzības un savu laiku varētu izmantot pēc patikas, zinot, ka bērniem sagādāta ne vien uzraudzība, bet arī interesants laika kavēklis. Piedalīšanās maksa paredzēta 1,50 dol., bet vairākbērnu ģimenēm 3 dol. par rītu, bērnus iepriekš pieteicot Sibillai Gannai, 260 Wellesley St. E., Apt. 1809, Toronto 282, Ont. Canada. Bērnu rītu dalībnieki varēs piedalīties tautas dejās, strādāt rokdarbus, klausīties pasaku stāstījumos, lasīt bērnu grāmatas un aizvadīt laiku daudzās citās nodarbībās. Vecākām meitenēm mācīs rokdarbus, iepazīstinās ar latviskajiem rakstiem un materiālu. Interesentus iepazīstinās ar kokļu spēli, jautot pašiem mūzicēt un pēc tam noklausīties atskaņojumu skaņu lentē. Rīcībā būs arī citi vieglie mūzikas instrumenti. Bērniem rādīs arī leļļu teātri ar pašu izgatavotām lellēm. Latvisko nodarbību vidū minama puzuru veidošana no salmiem māju rotāšanai svētku gadījumos. Bērnus nodarbībām iedalīs četrās vecuma grupās, kuŗas savukārt sadalīsies vēl atsevišķos puduros. Par audzinātājiem darbosies latviešu skolu un draudžu svētdienas skolu skolotāji, kā arī jaunatnes organizāciju un bērnu nometņotāju vadītāji.

Bērnu rītos uzņems arī jaukto laulību bērnus, kuŗi vāji runā latviski vai latviešu valodu neprot nemaz. Atkarā no latviešu valodas nerunātāju skaita izveidos īpašas nodarbību grupas tikai angļu valodu pratējiem, lietojot arī „draudziņu" sistēmu, latviski un angliski runājošajiem tiekoties kopīgās nodarbībās. Lai bērnu rītu dalībniekus varētu iedalīt nodarbību grupās, pieteikšanās veidlapās lūgts norādīt, cik labi bērni saprot, runā un lasa latviski.

—rs

Pašreizējās latviešu tautas dejas ir pirmatnējo, kā arī vēlāk aizgūto elementu kopveidojums.

Tā siena mēneša pirmajā dienā jeb 1. jūlijā, pl. 7.30 vakarā Royal York viesnīcas koncertu zālē vēl pirms saules rieta gan jauni, gan veci ausim kājas tautas deju vakaram. Ja kādam nebūs pāra, jo atnācis viens, tad viņš vai viņa dejas laukumā to noteikti sameklēs. Deju vakaru ievadīs ar „Apaļo mēnesi" Z. un F. Gaujenieku vadībā. Ar šo deju senajā Kursā ievadīta izpriecu daļa godībās, tajā piedaloties visiem vieslem — lieliem un maziem, veciem un jauniem. Tā nu lai neviens nedomā šai vakarā pa kaktiem slapstīties.

Straujākās pāru dejas nomainīs lēnākā soļi dietās dejas, gan labi zināmas, gan arī svešākas: Brālītis un māsiņa, Plaukstiņpolka, Gailītis un vistiņa, Litenietis, Metieniņš, Zvejniecіņš, Pērkonītis, Alsungietis, Mugurdancis, Jandāliņš, Plācenītis, Andžiņš, Rupumdeja, Auzu deja, Gaŗais dancis, Saulīte, Mazais kamoliņš, Sudmaliņas, nētrūks arī polku. Kā jau dančos piederas, jautrības uzturēšanai būs arī dažādi pārsteigumi.

Dejas zāle būs sadalīta sektoros, par katru sektoru rūpēsies kāds no vakara dalībniekiem, deju pratējiem. Retāk dejotās tautas dejas vispirms nodejos priekšā visiem deju vakara apmeklētājiem, lai tad pēc tam visi varētu stāties dejas lokā.

Deju vakarā spēlēs Armanda Krūmkoka orķestris, kas jau vairākkārt kuplinājis tautiskus sarīkojumus. Tātad:

Nāc, nāc, dejot sāc,
Dejojot ir līksms prāts!

L. G.

KĀJAS KLONU RĪBINĀJA

Latviešiem nav bijis laikmeta, kad nebūtu dejots. Ja senlaikos deja kalpojusi kulta mērķiem, kā arī izpriecai, tad pašreiz tā ir mūsu tautas mākslas demonstrējums.

Gadsimtiem dažādām varām pakļautos latviešus kopā saturējušas tradicijas. Tām līdz veidojušās arī tautas dejas un rotaļas.

Vieno no Toronto latviešu pirmskolas sniegtā Ģimenes dienas uzveduma sešiem bundziniekiem — Roberts Sosārs ar savām tautiskiem rakstiem greznotajām bungām.

Dziesmu svētkos nebūs garu runu

Dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē Latviešu namā Toronto 28. aprīlī noskaidrojās, ka pieteikušies jau 1714 dziedātāji un 830 dejotāju. No Čikagas gaidāms arī vīru koris „Daugavieši". Tautas deju nozares vadītājs dziesmu svētku rīcības komitejā A. Bāliņš ziņoja, ka notikušas trīs novadu vadītāju sanāksmes Toronto, Ņujorkā un Čikagā.

Līdz lielo svētku sākumam vairs tikai nepilni divi mēneši, tādēļ rīcības komiteja jau izstrādājusi daudzo svētku sarīkojumu programmas norisi. Kopīgs koristu un dejotāju gājiens notiks, bet tie kopkoŗa koncertam 4. jūlijā grupēsies „Maple Leaf Gardens" ziemeļu pusē un uznāks arēnā pa abām sānejām. Katru kori ar karogu pieteiks TLB valdes priekšsēdis Imants Alksnis. Pēc karogu sagrupēšanās kopkoris nodziedās Kanadas himnu, pēc tam koncertu ar uzrunu atklās svētku rīcības komitejas priekšsēdis Ž. Šmits, nobeidzot ar Latvijas himnu, kopkori diriģējot goda virsdiriģentam Jānim Norvilim ar pirmo dziesmu svētku diriģenta Indriķa Zīles zizli, ko saglabājusi viņa mazmeita. Svētku dalībniekus pēc tam apsveiks LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Citu oficiālu runu nebūs.

Programmā uzņemtas 16 komponistu 20 dziesmas — 15 jauktam, 4 vīru un 1 sieviešu korim virsdiriģentu Jāņa Norvilja, Alberta Jēruma, Arvida Purva un Roberta Zuikas vadībā. Labākajam korim darbinieku vakariņu laikā pasniegs ceļojošo balvu, paziņojot arī pārējo balvu ieguvējus — koŗus.

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs lūdzis svētku rīcības komiteju atļaut dziesmu svētku laikā vākt parakstus memorandam par genocīdu okupētajā Latvijā. Rīcības komiteja nolēma lūgumu ievērot, bet ar noteikumu, ka parakstu vākšana netraucēs koncerta norisi. Parakstu vākšana pārtraucama ar pirmo zvanu, kas vēstī koncerta sākumu un atļauj nojama starpbrīdī.

Izstrādāta arī norise latviešu simfoniskās mūzikas koncertam 5. jūlijā Raiersona politechniskā institūta telpās. Koncertu ievadīs Toronto simfoniskā orķestŗa 50 mūziķu spēlētā Kanadas himna, diriģējot Jānim Kalniņam, kam sekos viņa „Dziesmu svētku uvertīra", ko rīcības komiteja autoram īpaši pasūtinājusi. Programmā uzņemta Tālivalža Ķeniņa „Trešā simfonija", Jāņa Mediņa „Koncerts klavierēm un orķestrim", Adolfa Ābeles rapsodija „Latvijas kalnājos, Latvijas lejās" un Adolfa Kalniņa svīta no operas „Baņuta". Koncerta nobeigumā Latvijas himnas atskaņojums, dziedot arī publikai. Koncertā piedalīsies pianists Arturs Ozoliņš.

Dziesmu svētku apmeklētājiem svētku izdevumu segšanai, ja tiem būtu vajadzīgi papildlīdzekļi, Toronto latviešu kreditsabiedrība piedāvā aizdevumu bez galviniekiem līdz 500 dolariem. Dziesmu svētku laikā kreditsabiedrības birojs Latviešu namā, Toronto, būs atvērts no 29. jūnija līdz 3. jūlijam visu dienu, no plkst. 10 rītā līdz 8 vakarā visām banku operācijām.

—rs

Toronto gatavojas interesanta gleznu izstāde

Pēc vairākām gleznu izstādēm aizvadītajā ziemās sezonā Toronto, nākamo sezonu ir savu patstāvīgo gleznu izstādi jau laikus gatavojas ievadīt gleznotāja Ārija Ozola, kuŗa pirms četriem gadiem pārcēlās uz dzīvi Kanadā no Venecuēlas. Viņa ir pazīstamā latviešu filmu producenta un mūsu laikraksta līdzstrādnieka Leo G. Ozola dzīvesbiedre.

Vairāki Ārijas Ozolas darbi jau izstādīti „KAR Gallery" nelielajā, bet nozīmīgajā mākslas salonā Toronto (The Upper Colonnade — Bloor Street), ku šoruden notiks mākslinieces patstāvīgā gleznu izstāde „Lion International" un Venecuelas valdības aizgādniecībā. „Lion International" mēnešrakstā „Menelik" citēti internacionālās nodaļas vadītāja vārdi: „Ārijas Ozolas gleznās neredzam varonīgu kauju ainas, plašus lauku skatus, mītoloģiju, jeb etnisku daiļamatniecību. Viņa mums rāda gleznas ar dziļu intimu saturu, nemēģina atdarināt fotogrāfiju, bet savā radīšanas izteiksmē jaunā un vienreizējā stilā parāda savu sapņu un ideju apvienojumu krāsās, kuŗas tikai asociācijās pieņem figūrālu formu."

Ārija Ozola pievērsusies tā sauktajai divdimensionālajai gleznieciībai, jeb „plakanismam" (planismo), to pirms apmēram sešiem gadiem parādot Dienvidamerikā, kur „plakanismo" tagad izplatās, rodot arvien vairāk sekotāju, bet Kanadā vēl maz pazīstams. Par to Eižens Karniols izsacījies: „Ārijas Ozolas gleznas iezīmē jaunu, svaigu un līdz šim vēl nepielietotu gleznošanas veidu Kanadā, un nedomāju, ka pārspīlēšu, ja sacīšu, ka tas ir jauns arī mūsu dienvidu kaimiņiem."

Pati Ārija Ozola uzskata, ka jebkuŗai mākslai jāpaliek sava izteiksmes veida robežās un gleznieciība nedrīkst pārņemt skulptūras vai citas mākslas funkcijas ar reālu trīsdimensiju pieeju, bet tai jāpaliek sava audekla, logata un krāsu robežās, un tā var būt tikai divdimensionāla. Tāpēc viņa piedāvā kaut ko jaunu — savu „plakanismu".

Ls

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

DV Hamiltonas nodaļas rīkotais Kurzemes cietokšņa krišanas 25 gadu atceres sarīkojums notiks 8. maijā plkst. 8 vakarā Latviešu biedrības namā (16 Queen St. N.). Ēriks Robežgruntnieks stāstīs atmiņas par Kurzemi pēc kapitulācijas bet ar mūzikāliem priekšnesumiem piedalīsies Jānis un Imants Baruši un Imants Sakss. Sarīkojuma nobeigumā pārrunas pie kafijas galda. Ieeja pret ziedojumiem.

LONDONA

Sakarā ar pamazo latviešu skaļu solistu koncerti Londonā notiek reti. Aprīlī — tīras sagadīšanās dēļ — tomēr koncertēja pieci pazīstami latviešu mākslinieki. Seriju ievadīja sopráns Irma Kurme ar pianisti Veru Leinveberi, pēc tam Londonas simfoniskā orķestŗa koncertā 22. aprīlī viesojās pianists Arturs Ozoliņš, par kuŗa spēli „The London Free Press" slejās bija ļoti atzinīga kritika. Aprīļa latviešu mākslinieku koncertu seriju pabeidza Londonas latviešu katoļu draudzes rīkotais alta Antoninas Vaivodes garīgais koncerts Sv. Pija X baznīcā 26. aprīlī, pavadījumus spēlējot ērģelniecei Anitai Rundānei. Ps.

VANKUVERĀ

DV Britu Kolumbijas nodaļas vanadžu kopas otrā vakarēšanā 26. aprīlī temats bija „Latgale". Vakara ievadījumā Vija Pelēna nolasīja Valža Krāslaviešа dzejoļi „Sapnis par Latgali" tad Terēze Zariņa stāstīja par kāzu paražām Latgalē, sākumā īsi raksturojot sava pagasta apkārtni un dzīves apstākļus, tālāk pakavējoties pie kāzu norises, ievijot stāstījumā savu atmiņu un dainu bagātību. Šo 40 min. garo referātu uzņēma skaņu lentē, lai saglabātu mūsu ezeru zemes paražu skaistumu pašas stāstītājas valodā. Dziesmās aizritēja pārējās vakarēšanas stundas.

V. P.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.
491 College St., Toronto 174, Ont.
Telef. 924-2775
m a k s ā
6% PAR NOGULDĪJUMIEM
7—7½ PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas pārastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
ĪREIZE AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9—1 p.p.

TORONTO ZIŅAS

Dainas koŗa rīkotais dziesmu un deju vakars „Pavasaŗa balsis" 2. maijā Latviešu namā bija pulcinājis ap simt pavasarīgo balsu klausītāju, kuŗu vidū redzēja arī dažus bramptoniešus. Bez paša Dainas koŗa dziedāja arī koŗa meiteņu ansamblis Dainuvīte un soliste Dace Kārkliņa, bet Herta Pempere deklamēja pavasarīgus dzejoļus. Sarīkojuma laikā koŗa diriģente Alma Skudra-Kārkliņa vēl atradās slimnīcā, viņu aizstājot vīru koŗa Viesturs un Sv. Jāņa draudzes koŗa diriģentam Jānim Barušam, kuŗš vēl nodarbojās ar Dainas koŗi arī 4. maija mēģinājumā. Sarīkojumā pēc vairāku mēnešu pārtraukuma bija ieradies arī ilggadīgais koŗists Auseklis Pērkons, kuŗš kopš pērngada rudens visu laiku AN uzdevumā uzturējās kā padomdevējs-speciālists Ceilonā, darbodamies arī pie turienes universitātes un pirms dažām dienām atgriezies Torontī gluži brūnā ādas krāsā, saglabādams tikai savus latvieša matus, kuŗi tagad likās vēl gaišāki. Pēc 15 gadu cītīgas dziedāšanas Dainas koŗī viņam pasniedza koŗa zelta krūšu nozīmi. Ar tradicionālo rozes ziedu sumināja arī ilggadīgo koristi Annu Vītolu, kuŗa dziedājusi koŗī 20 gadu, cītīgi apmeklējot gandrīz visus mēģinājumus. Notika arī mantu izloze, kuŗai koŗa goda krustmāte Johanna Benjāmiņa bija dāvinājusi foto aparātu, bet otrā krustmātes, Biruta Senkēviča — spilvenu. Koŗa dalībnieks drēbnieks Voldemārs Aditājs daudzajiem laimestiem bija pievienojis savu dāvinājumu — uzvalka māru. Emma Dzeguze un Voldemārs P. Kārkliņš bija dāvinājuši katrs pa gleznai. „Pavasaŗa balsis" ar deju mūziku papildināja A. Grīnberga kapella no Hamiltonas.

Sv. Andreja draudzes Sidrabenes lauku īpašumā 10. maijā notiks „Meža dienas". Piepirktajā zemes gabalā iedēstīs lielāku skaitu jaunu kociņu, dēstus nopērkot kokaudzētavā. 7. jūnijā Sidrabenē iesvētīs jauno atpūtas māju. Pēc svētbrīža paredzēts groziņu galds. Autobuss aties uz Sidrabeni plkst. 9 rītā no Sv. Andreja baznīcas, atgriežoties plkst. 6 vakarā. Līdzbraucēju pieteikšanās pie draudzes padomes locekļa Jāņa Bārdiņa, tālr. 767—4466.

Toronto Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālava 3. maijā risinājās pavasaŗa spodrības darbi abpus Notavasagas upei, piedaloties 30 talciniekiem. Pēc paveiktās talkas draudzes mājā notika apbūves gabalu un vasaras māju īpašnieku sapulce, kuŗā Tālavas pārvaldes priekšnieks H. Jeckalējs informēja arī par latviešu draudžu lauku īpašumu juridisko stāvokli. Kamēr vasaras mājiņu īpašnieki vēl paši savus īpašumus apsaimnieko, juridisku sarežģījumu nav, bet tādi var rasties ar jauktām laulībām, kad nākamie mantinieki — bērni gadījumā no draudzes aiziet, nebūdami vairs tās locekļi. Apbūves gabali izdoti draudzes locekļiem tikai mūža nomā, resp. uz 99 gadiem.

Māc. A. Čops kristīja Dainu Lozi, Aleksandra un Ilzes meitiņu.

Ukraiņu skautu mītnē Toronto 29. aprīlī etnisko skautu pārstāvji satikās ar Kanadas skautu augstākajiem vadītājiem — skautu priekšnieka vietnieku Džimu Harveju, skautu padomes vicepriekšsēdi Džonu Šārpu un skautu štāba locekli Bertu Mateoku. Apspriedē ar 6 nāciju skautu vadītāju pārstāvjiem, cita vidū, oficiāli atzina etnisko skautu tērpu atšķirības, pielīdzinot tos valkāšanas tiesībās vispārējam kanadiešu skautu formas tērpam. No latviešu skautu vadītājiem apspriedē piedalījās starptautiskās nozares vadītājs Edmunds Ozols.

Dziesmu svētku jaunatnes programmas komitejas „Nākotne 70" jautrais vakars „Raibā ritmā" 25. aprīlī Latviešu namā bija pulcinājis ap 150 apmeklētāju. Ar priekšnesumiem, par kuŗiem bija rūpējušies Kārlis Siliņš, Rudīte Purva un Dace Māliņa, piedalījās „Nākotne 70" dalībnieki, mazie Dižkancīša dejotāji un Dainuvītes dziedātājas. Demonstrēja arī īsfilmu ar Ontario provinces skatiem. Daudz jautrības sagādāja „pavasaŗa modes skate".

Annas Annus-Hagenas, Jāņa un Augusta Annusu gleznu un grafikas izstādi 30. aprīlī Sv. Jāņa draudzes zālē ap 100 viesu klātienē ar uzrunu ievadīja šīs draudzes priekšnieks J. Koncis, pēc tam māksl. Augusts Annus iepazīstināja ar abiem pārējiem gleznu izstādītājiem, tēvam iekārtojot savu izstādi ar 15 darbiem galvenajā, bet dēlam (28 darbi) ar meitu (13) — otrajā zālē. Augusta Annusa siltais latviskums bija jaužams neviens viņa mākslā, bet pat visu trīs mākslinieku iespiestajā kopīgā darbu sarakstā viņš savu gleznu nosaukumus bija atstājis latviskus, angļu valodā nepārtulkotus, tāpat viņa meita. Apmeklētāji visvairāk bija centušies iegūt Augusta Annusa gleznas, pirmajā izstādes dienā nopērkot sešas. Izstāde turpinājās visu nedēļas nogali, līdz 3. maijam.

Tērvetes (19.) skautu vienība 3. maijā Latviešu namā, piedaloties kanadiešu Sītona novada skautu priekšniekam Čarlijam Lennonam ar vietnieku Edmundu Ozolu un Džeku Braunu no novada padomes, atskatījās uz 15 darbības gadiem. Vienības priekšnieks J. Treimanis pasniedza skautu aroda zīmes skautiem Erikam Eglītim, Dainim Ķivleniekam un Jurim Brammanim. Vienības vecāku padomē darbosies priekšs. V. Eglīte, sekretāre G. Brammane un kasiere A. Ķivleniece.

Kurzemes krišanas 25 gadu atceres svētbrīdis Saulainē pie kritušo karavīru pieminekļa notiks 9. maijā, plkst. 6.30 vakarā, pēc tam referāts par Kurzemes pēdējām dienām ar groziņu vakaru Saulaines sabiedriskajā ēkā.

Pēc 9 gadiem Toronto atkal notiks korporācijas Selonijas ceļojošā kausa izcīņa basketbolā, par to 9. maijā plkst. 4.45 pēcpusdienā Jarvis Collegiate zālē (Jarvis & Wellesly) sacenšoties ASV latviešu meistarvienībai Ņujorkas Raktei ar Kanadas latviešu meistaru Toronto DV sporta klubu. Iepriekš plkst. 3.30 notiks Kanadas latviešu jaunatnes basketbola meistarsacīkšu finālspēle starp Toronto LSK un Toronto latviešu YMCAs vienībām.

Šinīs dienās Toronto izglītības pārvaldes 13. grada papildvidusskolas sociologijas klasē kanadiešu jaunatne iztirzājusi LNF izdoto Ed. Keiša „Ļeņina mantojums" karikatūru kolekciju. Debatēs piedalījās arī Ervīns Baumanis, kas izteicās, ka karikatūru klāsts vispirms ietekmējis sociologijas skolotāju, kas klases audzēkņiem devis iespējas iepazīties un noskaidrot komūnisma patieso seju. „Šī pastkarte būtu jāpiesūta visām vidusskolas pēdējām klasēm," uzsvēris Edvīns Baumanis, jo tajās sāk izraisīties jauno kanadiešu pirmie ieskati par politiskām parādībām, īpaši tāpēc, ka par komūnismu daudzos gadījumos vēl ir nepareizi ieskati.

AIZSAULES GAITĀS

Aizsaules karavīru saimei 13. aprīlī piepulcināts Fridrichs Konrads, dzimis 1906. gada 20. maijā Kurzemē kā rentnieka dēls. Pēc Jelgavas skolotāju institūta beigšanas Konrads iestājās Karaskolā, ko absolvēja ar leitnanta pakāpi 1929. gadā, dienestu sākot 1. Jelgavas kājnieku pulkā. 1932. gadā viņu paaugstināja par virsleitnantu un 1933. gadā pārcēla uz 3. Jelgavas kājnieku pulku. 1941. gada jūnijā viņš karavīra gaitas beidza, bet jau nākamajā gadā, kā pats rakstīja vēstulē draugam, devās „kopā ar latviešu zēniem cīņās Krievijas zemes plašumos." Latviešu leģiona Konrads paaugstināts kapteiņa dienesta pakāpē. Pēc kapitulācijas ievietots Cēdelgemas gūstekņu nometnē, 1949. gadā izceļojis uz Kanadu, kur sākumā strādājis Kvebekas vara un zelta raktuvēs, vēlāk auto rūpniecībā. Kopā ar dzīvesbiedri Ernestīni, arī skolotāju, izaudzinājis meitas Aiju, Dagniju un Janu. Fr. Konrads līdz pat savai saslimšanai bija aizrautīgs šaušanas un medību sporta cienītājs un aktīvs dalībnieks St. Katrīnas mednieku biedrībā, Virsnieku apvienībā, 3. JKPA un DV. Pēc aizgājēja sēro piederīgie un kā pēc mīļa drauga, sirsnīga cilvēka un uzticīga cīņu biedra — bijušo karavīru saime.

V. Likerts

Ontario saimniecības attīstības ministrs Rendals iesniedzis parlamentā lielisku projektu Toronto ezermalas izveidošanai, sākot no High parka līdz Austrumu plaismai (Eastern Gap). Paredzēts izveidot 350 akru parka, bez tam dzīvojamo rajonu un tirdzniecības distriktus ap 50.000 iedzīvotāju vajadzībām. Projekts, kā aplēsts, izmaksātu 500 milj. dol. nākošajos 20 gados. Ministrs cer, ka pēc pirmās fazes īstenošanas, kas prasītu 7 — 8 milj. dol., 5 gadu laikā valdības kasē ieplūstu īres nauda un nodokļi, ar ko segtos projekta tālākā financēšana. Viņš izvairījās atbildēt uz jautājumu par zemes ceļu izveidošanu, kas savienotu saliņas ar paredzēto parku, un kas pilsētas valdē līdz šim noraidīts saliņas iedzīvotāju un dabas mīļotāju pretestības dēļ.

DV Toronto nodaļas tradicionālā „Maija balle" 2. maijā DV namā bija pulcinājusi ap 80 dalībnieku, jo tai pašā vakarā notika līdzīgi sarīkojumi arī citās vietās. No 7 kandidātēm, balles apmeklētājiem nobalsojot, par „Maija karalieni" ievēlēja 21 gadu veco skolotāju Rudīti Gulbi. Par „galma dāmām" izraudzīja Karinu Blatchinu un Šerliju Tomasi (Thomas). Jauno „karalieni" kronēja pērnā gada uzvarētāja Dace Zača, bet lenti aplika DV Toronto nodaļas priekšnieks I. Zamlovskis, ziedus pasniedzot nodaļas vanadžu kopas priekšniecei R. Zamlovskai. Sarīkojumu, kuŗu ar priekšnesumiem kuplināja B. Pavasars un H. Krūmiņš, vadīja O. Zvirgzdgrauds. Notika arī izloze. Spēlēja H. Arro deju kapella.

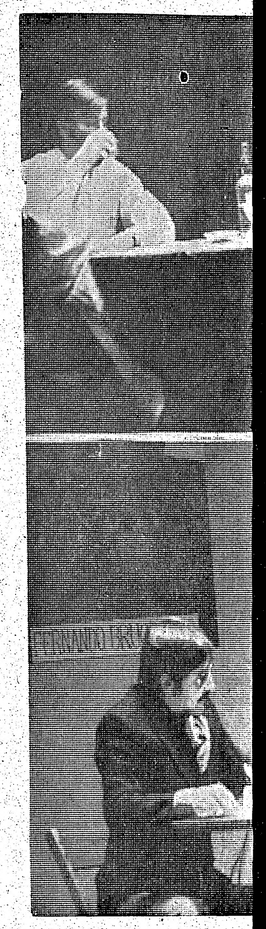

Ainas no jaunatnes uzveduma F
Vidis Malējr kā ceļotāji uz Toro
komentātors „Radio Rīga"; apak

Dibinās

AMERIKAS LATVIE

Amerikas latviešu katoļu apvienības 8. kongress notiks 30. un 31. maijā Indianapolē, Latviešu sabiedriskā centra namā (1008 W. 64 St.). Pirmajā dienā kongress sāksies plkst. 9. rītā ar ALKA pr-ka P. Daugavieša pārskatu par apvienības darbu, ziņojumiem no atsevišķajām darbības vietām un kopīgām pusdienām, bet pēcpusdienā apspriedīs apvienības statūtu grozījumu projektu, bīskapa J. Rancāna piemiņas fonda dibināšanu un tā statūtus, kā arī citus jautājumus, ievēlot arī jauno apvienības prezidiju un valdi. Pēc darbasēdes paredzētas kopīgas vakariņas un pārrunu vakars, kuŗā re ferēs viesi — E. Šmugajs no Āustrālijas un T. Puisāns no Kanadas. Otrā dienā notiks svinīgā dievkalpojums visiem kongres dalībniekiem un latviešu katoļticīgo saimei Bīskapa katedrāles kapellā (1347 N. Meridian St.), bet plkst. 12 dienā kongresa nobeigums un kopīgas pusdienas. Rīkotāji cer, ka kongresā ieradīsies ar latviešu katoļu garīgās dzīves vadītājs monsiņors Dr. K. Ručs no Beļģijas.

Par paredzēto kongresu un Bīskapa Jāzepa Rancāna piemiņa saglabāšanu Amerikas latviešu katoļu apvienības pr-ks P. Daugavietis izteicās: „Kongress pie mo reizi apvienības pastāvēšana

Jauna vadība . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

DV amatpersonām no Latvijas a ciemojumiem jāatturas, bet ja to n dara, tad no amata jāatsakās.

Pēc ziņojuma par šai rudenī p redzēto pārrunu sanāksmi ar latv šu jaunatnes pārstāvjiem Zviedr K. Lobe norādīja, ka jaunatnes p saistīšanas jautājums nav prāta p liecināšanas lieta, bet gan sirdsdz smes piemēra iespaids. Tikai sir degsme var radīt jūtu saistību aizraut jaunas sirdis, nodrošināt n su tautas aizstāvēšanu arī turpm

Sapulci pabeidza ar DV dzie mu.

Sapulces beigu posmā ieradās kā novērotāji piedalījās DV Mins res nodaļas = Vācijā valdes pr- Pauls Strante ar kādu viesi no V jas, kurš pēc 20 gadu pavadīša padomju soda nometnēs no tām kļuvis tikai 1969. gadā. Rakstve sveicienus un novēlējumus sapu bija sūtījuši DV organizācijas p V. Hazners no ASV, DV gene sekretārs A. J. Bērziņš un DV tumvācijas valdes pr-dis J. Cir Iepriekš labi sagatavotā sapulce tēja raiti, pārrunas bija spraigas auglīgas un pienemtie lēmumi rīgi darba sekmīgai turpināšanai

J.

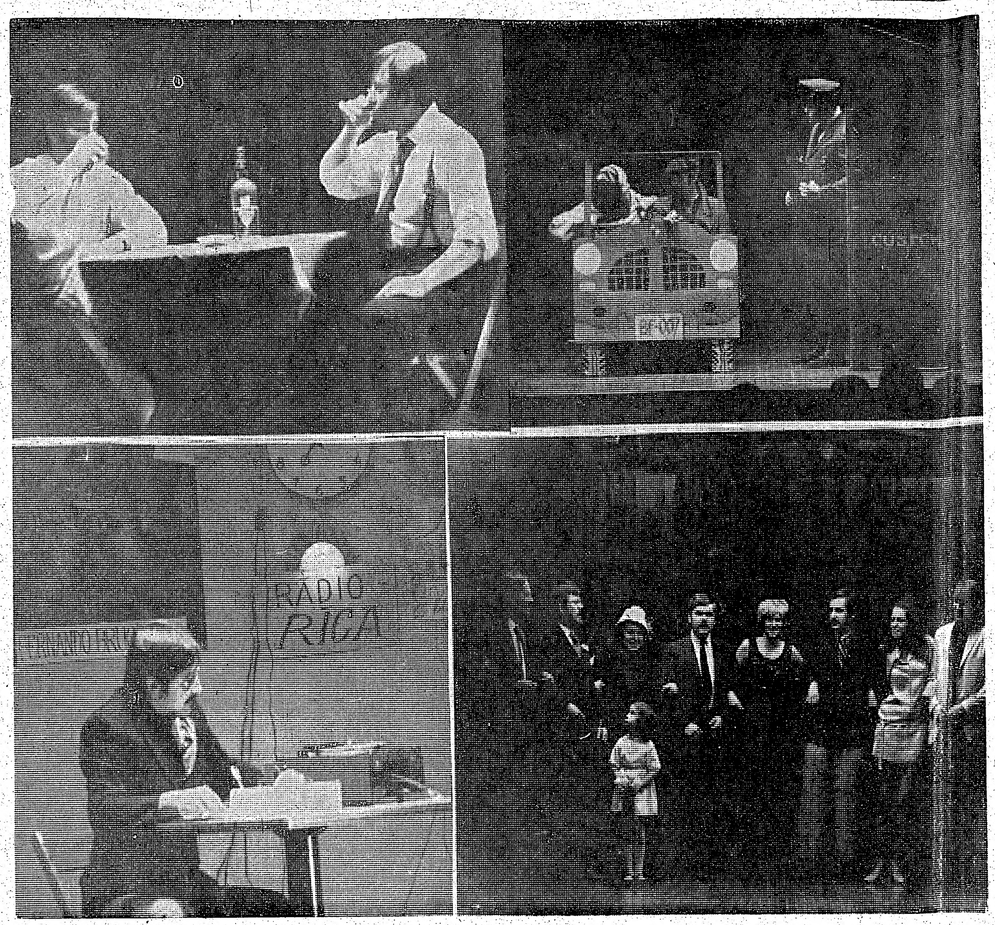

Ainas no jaunatnes uzveduma Bafalo: augšā pa kreisi — Vidis Malējs un Vitauts Alks „Vietnamas dialogā"; augšā pa labi — Zinta un Vidis Malēji kā ceļotāji uz Toronto un Harijs Ozoliņš kā muitas ierēdnis „Robežas incidentā"; apakšā pa kreisi — Aivess Malējs kā komentātors „Radio Rīga"; apakšā pa labi — uzveduma nobeigumā jaunieši dzied „Še kur līgo priežu meži".

Foto: J. Kāposts

Dibinās biskapa Rancāna piemiņas fondu

AMERIKAS LATVIEŠU KATOĻU KONGRESS NOTIKS INDIANAPOLĒ, BET JAUNATNES DIENAS ČIKAGĀ

Amerikas latviešu katoļu apvienības 8. kongress notiks 30. un 31. maijā Indianapolē, Latviešu sabiedriskā centra namā(1008 W. 64. St.). Pirmajā dienā kongress sāksies plkst. 9. rītā ar ALKA pr-ka P. Daugavieša pārskatu par apvienības darbu, ziņojumiem no atsevišķajām darbības vietām un kopīgām pusdienām, bet pēcpusdienā apspriedīs apvienības statūtu grozījumu projektu, bīskapa J. Rancāna piemiņas fonda dibināšanu un tā statūtus, kā arī citus jautājumus, ievēlot arī jauno apvienības prezidiju un valdi. Pēc darba sēdes paredzētas kopīgas vakariņas un pārrunu vakars, kuŗā referēs viesi — E. Šmugajs no Austrālijas un T. Puisāns no Kanadas. Otrā dienā notiks svinīgs dievkalpojums visiem kongresa dalībniekiem un latviešu katoļticīgo saimei Bīskapa katedrāles kapellā (1347 N. Meridian St.), bet plkst. 12 dienā kongresa noslēgums un kopīgas pusdienas. Rīkotāji cer, ka kongresā ieradīsies arī latviešu katoļu garīgās dzīves vadītājs monsinors Dr. K. Ručs no Beļģijas.

Par paredzēto kongresu un bīskapa Jāzepa Rancāna piemiņas saglabāšanu Amerikas latviešu katoļu apvienības pr-ks P. Daugavietis izteicās: „Kongress pirmo reizi apvienības pastāvēšanas laikā notiks bez ALKA dibinātāja bīskapa J. Rancāna klātienes, jo viņš pērnā gada 2. decembrī aizgāja mūžībā. Tāpēc mums jo vairāk vajadzīgs kāds vienotājs spēks un iestādījums, ap kuŗu varētu saslēgties latviešu katoļu saime ASV. Ir tikai dabīgi, ka par tādu izvērtusies Amerikas latviešu katoļu apvienība. Viens no svarīgākajiem kongresa uzdevumiem būs lemt par nelaika bīskapa J. Rancāna piemiņas saglabāšanu, godinot viņu ne tikai kā izcilu garīdzinieku, bet arī kā ievērojamu valstsvīru. Tādēļ kongress lems par bīskapa J. Rancāna piemiņas fonda dibināšanu, pieņemot tā statūtus."

Doma par šo fondu radās jau pagājušā gada 5. decembrī, kad bīskapa J. Rancāna bērēs Grand Rapidos saradās 12 latviešu katoļu priesteŗi, kuŗi izteica vēlēšanos, ka dibināms piemiņas fonds, kuŗš pastāvētu pie Amerikas latviešu katoļu apvienības prezidija un kuŗa pirmais mērķis būtu uzcelt bīskapam kapa piemineklī vai citādā veidā godināt viņa piemiņu. Šai domai piekrita arī bīskapa piederīgie un latviešu katoļu organizācijas. Domāts arī par rakstu krājumu vai grāmatu par bīskapa dzīvi un darbu, viņa vārda un ideju popularizēšanu un saglabāšanu ar referātiem, skaņu platēm un citiem pasākumiem. Statūtu projektā paredzēts, ka fonda padomes locekļi - dibinātāji ir latviešu katoļu baznīcas trimdā pārstāvis, Amerikas latviešu katoļu apvienības priekšnieks, Kanadas latviešu katoļu apvienības priekšnieks, korporācijas Lacuania seniors, studenšu korporācijas Aurora seniore, Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars priekšnieks un bīskapa J. Rancāna tuvākais radinieks trimdā. Bez tam fonda padome var aicināt atsevišķas personas darboties par patstāvīgiem padomes locekļiem.

Turpinot sarunu, P. Daugavietis, kuŗa dzīvesvieta ir Grand Havenā, vēl paskaidroja: „Darba lauks mūsu organizācijas ietvaros izveidojies visai plašs. Tagad tas vēl paplašināsies ar bīskapa J. Rancāna piemiņas fondu, kuŗu vēlamies izveidot ne tikai šauri ierobežotiem mērķiem, bet tādu, lai tas kļūtu vispārējs latviešu kultūras pasākums. Domājot par citiem jautājumiem, kongresā Indianapolē būs jāatrod iespējas, kā labāk atbalstīt latviešu katoļu garīgās aprūpes vadību un mūsu pārstāvi Vatikānā, veicinot pasākumus, kuŗi sniedz tautai dzimtenē kristīgās kultūras vērtības radioraidījumu ceļā. Plašākā apmērā jāsekmē latviešu katoļu preses izdevumi, ciešāk jāpiesaista jaunatne latviskajiem pasākumiem u. t. t. Bet te ir tikai maza daļa no problēmām, kuŗām būs jāpieskaras kongresā, pieņemot galvenās vadlīnijas latviešu katoļu reliģiskajai un sabiedriskajai dzīvei nākošajiem diviem gadiem."

Čikāgā Darba svētku nedēļas nogalē, no 5.—7. septembrim, savukārt notiks 5. latviešu katoļu jaunatnes dienas, to programmai risinoties Latviešu namā, Aglonas baznīcas zālē un Šillera parkā. Saziņā ar Amerikas latviešu katoļu apvienību un Čikāgas draudzes padomi jau izraudzīta jaunatnes dienu rīcības komiteja, kuŗas priekšsēde ir Betija Kursīte, bet tuvāku informāciju sniedz Juris Valainis — 3609 Dora St., Franklin Park, Ill. 60131, U. S. A.

V. Zirnītis

Jauna vadība . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

DV amatpersonām no Latvijas apciemojumiem jāatturas, bet ja to nedara, tad no amata jāatsakās.

Pēc ziņojuma par šai rudenī paredzēto pārrunu sanāksmi ar latviešu jaunatnes pārstāvjiem Zviedrijā K. Lobe norādīja, ka jaunatnes piesaistīšanas jautājums nav prāta pārliecināšanas lieta, bet gan sirdsdegsmes piemēra iespaids. Tikai sirdsdegsme var radīt jūtu saistību un aizraut jaunas sirdis, nodrošinot mūsu tautas aizstāvēšanu arī turpmāk.

Sapulci pabeidza ar DV dziesmu.

Sapulces beigu posmā ieradās un kā novērotāji piedalījās DV Ministeres nodaļas Vācijā valdes pr-dis Pauls Strante ar kādu viesi no Vācijas, kuŗš pēc 20 gadu pavadīšanas padomju soda nometnēs no tām izkļuvis tikai 1969. gadā. Rakstveida sveicienus un novēlējumus sapulcei bija sūtījuši DV organizācijas pr-ks V. Hazners no ASV, DV ģenerālsekretārs A. J. Bērziņš un DV Rietumvācijas valdes pr-dis J. Cīrulis. Iepriekš labi sagatavotā sapulce ritēja raiti, pārrunas bija spraigas un auglīgas un pieņemtie lēmumi svarīgi darba sekmīgai turpināšanai.

J. V.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Ziemeļu novada valde aprīļa sēdē nolēma draudzes delegātiem ALAs kongresā ieteikt balsot par P. Lejiņu kā ALAs valdes priekšsēdi. Iespējamos kandidātus sēdē apskatīja pēc „Latvijā Amerikā" pr-ka P. Daugavieša pārskatu par apvienības darbu, ziņojumiem no atsevišķajām darbības vietām un kopīgām pusdienām, bet pēcpusdienā apspriedīs apvienības statūtu grozījumu projektu, bīskapa J. Rancāna piemiņas fonda dibināšanu un tā statūtus, kā arī citus jautājumus, ievēlot arī jauno apvienības prezidiju un valdi. Pēc darba sēdes paredzētas kopīgas vakariņas un pārrunu vakars, kuŗā referēs viesi — E. Šmugajs no Austrālijas un T. Puisāns no Kanadas. Otrā dienā notiks svinīgs dievkalpojums visiem kongresa dalībniekiem un latviešu katoļticīgo saimei Bīskapa katedrāles kapellā (1347 N. Meridian St.), bet plkst. 12 dienā kongresa noslēgums un kopīgas pusdienas. Rīkotāji cer, ka kongresā ieradīsies arī latviešu katoļu garīgās dzīves vadītājs monsinors Dr. K. Ručs no Beļģijas.

Par paredzēto kongresu un bīskapa Jāzepa Rancāna piemiņas saglabāšanu Amerikas latviešu katoļu apvienības pr-ks P. Daugavietis izteicās: „Kongress pirmo reizi apvienības pastāvēšanas laikā notiks bez ALKA dibinātāja bīskapa J. Rancāna klātienes, jo viņš pērnā gada 2. decembrī aizgāja mūžībā. Tāpēc mums jo vairāk vajadzīgs kāds vienotājs spēks un iestādījums, ap kuŗu varētu saslēgties latviešu katoļu saime ASV. Ir tikai dabīgi, ka par tādu izvērtusies Amerikas latviešu katoļu apvienība. Viens no svarīgākajiem kongresa uzdevumiem būs lemt par nelaika bīskapa J. Rancāna piemiņas saglabāšanu, godinot viņu ne tikai kā izcilu garīdzinieku, bet arī kā ievērojamu valstsvīru. Tādēļ kongress lems par bīskapa J. Rancāna piemiņas fonda dibināšanu, pieņemot tā statūtus."

Doma par šo fondu radās jau pagājušā gada 5. decembrī, kad bīskapa J. Rancāna bērēs Grand Rapidos saradās 12 latviešu katoļu priesteŗi, kuŗi izteica vēlēšanos, ka dibināms piemiņas fonds, kuŗš pastāvētu pie Amerikas latviešu katoļu apvienības prezidija un kuŗa pirmais mērķis būtu uzcelt bīskapam kapa piemineklī vai citādā veidā godināt viņa piemiņu. Šai domai piekrita arī bīskapa piederīgie un latviešu katoļu organizācijas. Domāts arī par rakstu krājumu vai grāmatu par bīskapa dzīvi un darbu, viņa vārda un ideju popularizēšanu un saglabāšanu ar referātiem, skaņu platēm un citiem pasākumiem. Statūtu projektā paredzēts, ka fonda padomes locekļi - dibinātāji ir latviešu katoļu baznīcas trimdā pārstāvis, Amerikas latviešu katoļu apvienības priekšnieks, Kanadas latviešu katoļu apvienības priekšnieks, korporācijas Lacuania seniors, studenšu korporācijas Aurora seniore, Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars priekšnieks un bīskapa J. Rancāna tuvākais radinieks trimdā. Bez tam fonda padome var aicināt atsevišķas personas darboties par patstāvīgiem padomes locekļiem.

Turpinot sarunu, P. Daugavietis, kuŗa dzīvesvieta ir Grand Havenā, vēl paskaidroja: „Darba lauks mūsu organizācijas ietvaros izveidojies visai plašs. Tagad tas vēl paplašināsies ar bīskapa J. Rancāna piemiņas fondu, kuŗu vēlamies izveidot ne tikai šauri ierobežotiem mērķiem, bet tādu, lai tas kļūtu vispārējs latviešu kultūras pasākums. Domājot par citiem jautājumiem, kongresā Indianapolē būs jāatrod iespējas, kā labāk atbalstīt latviešu katoļu garīgās aprūpes vadību un mūsu pārstāvi Vatikānā, veicinot pasākumus, kuŗi sniedz tautai dzimtenē kristīgās kultūras vērtības radioraidījumu ceļā. Plašākā apmērā jāsekmē latviešu katoļu preses izdevumi, ciešāk jāpiesaista jaunatne latviskajiem pasākumiem u. t. t. Bet te ir tikai maza daļa no problēmām, kuŗām būs jāpieskaras kongresā, pieņemot galvenās vadlīnijas latviešu katoļu reliģiskajai un sabiedriskajai dzīvei nākošajiem diviem gadiem."

Čikāgā Darba svētku nedēļas nogalē, no 5.—7. septembrim, savukārt notiks 5. latviešu katoļu jaunatnes dienas, to programmai risinoties Latviešu namā, Aglonas baznīcas zālē un Šillera parkā. Saziņā ar Amerikas latviešu katoļu apvienību un Čikāgas draudzes padomi jau izraudzīta jaunatnes dienu rīcības komiteja, kuŗas priekšsēde ir Betija Kursīte, bet tuvāku informāciju sniedz Juris Valainis — 3609 Dora St., Franklin Park, Ill. 60131, U. S. A.

V. Zirnītis

KALAMAZŪ

Jauniešu pulciņa izdevumā iznākusi jauna telefonu grāmata ar 415 Kalamazū, Lansingas, Batlekrīkas un apkārtnes latviešu adresēm. Izdevumam vāku zīmējusi Sniedze Ruņģe, bet vajadzīgo papīru apgādājis A. Artmanis. Šo noderīgo izdevumu par 1,75 dol. var iegādāties pie jauniešu pulciņa dalībniekiem, kā arī V. Miķelsona grāmatnīcā.

Latviešu biedrības valde noteikusi šādas nama telpu nomas maksas: privātām viesībām 50 dol., organizāciju sarīkojumiem 40 dol., gada sapulcēm 10 dol., valdes sēdēm 5 dol., priekšlasījumiem 10 dol., latviešu skolai 5 dol., kora mēģinājumiem 3 dol. un teātŗa mēģinājumiem 2 dol. Telpu iznomāšanu kārto nama pārzinis A. Polis — 2923 Parkview, tālr. 344-5679.

Latviešu biedrība 17. aprīlī bija rīkojusi spodrības dienu, apkopjot biedrības nama ārpusi un pagalmu. Darbā piedalījās ap 15 talcinieku biedrības viceprezidente J. Grotēna vadībā. Pēc darbu beigšanas biedrības dāmu komiteja visus talciniekus pacienāja ar pankūkām.

V. E.

KLĪVLENDA

Pārsteigumu tautiešiem sagādāja dzejnieka Olafa Stumbra vakars, kuŗu Apvienotās draudzes namā 29. aprīlī bija sarīkojis vietējais literārais pulciņš. Vakaru ar uzrunu ievadīja māc. I. Gaide. Savā stāstījumā dzejnieks minēja, ka viņš 1968. gadā 3 mēnešus pavadījis okupētā Latvijā, kur saticies ar turienes dzejniekiem un nolasot dažus viņu dzejoļus. Labā priekšnesumā Olafs Stumbrs lasīja arī vairākus savus dzejoļus.

Amerikas latviešu koŗu apvienības ierosinājumā 24. aprīlī Apvienotās draudzes namā vēlreiz bija pulcējušies vietējo latviešu organizāciju un draudžu pārstāvji, lai pārrunātu arī nākošo ASV latviešu 5. vispārējo dziesmu svētku 1973. gadā rīkošanu Klīvlendā. Sakarā ar Klīvlendas izdevīgo ģeografisko novietojumu, koŗu apvienība un atsevišķie koŗi vēlas, lai svētki, 1973. gadā atceroties 1. vispārējos latviešu dziesmu svētkus pirms 100 gadiem, atkal notiktu Klīvlendā, jo ne koŗiem, ne arī apmeklētājiem neesot vēlēšanās braukt pāri ASV vidienei. Saņāksmē piedalījās 23 organizāciju un draudžu pārstāvji, kuŗu domas attieksmē uz svētku rīkošanu dalījās. Pārrunās izskanēja arī sarūgtinājums par nepelnītu kritiku iepriekšējos dziesmu svētkos. Jautājums palika neizšķirts, organizāciju pārstāvjiem vienojoties, noteiktu lēmumu pieņemt pēc Amerikas latviešu apvienības kongresa Indianapolē.

J. E.

Jauniešu uzvedums Bafalo

Pēdējais DV apvienības sarīkojums še guva ilgi neredzētu publikas piekrišanu, jo programmas izpildītāji bija vietējā jauniešu grupa, kas pārsteidza ar labi izdomātu, laikmetam piemērotu uzvedumu Vida Malēja vadībā. Ar paša konstruētu „aparātūru" izcēlās apdāvinātā jaunekļa Aivesa Malēja raidījums „Rīgas radio", komentātoram, t.i., pašam autoram zīmīgi parādot, kas tur šodien notiek. Zīmīgs bija arī Vitauta Alka un Vida Malēja dialogs par atvaļināta Vietnamas kaŗa veterāna iespaidiem. Vecās paaudzes vājās angļu valodas zināšanas, kā arī laikmetīgas narkotikas kontrabandas problēmas ASV-Kanadas robežas pārejas punktā (ar kapepēm un maģoņu sēklām) spilgti demonstrēja Harijs Ozoliņš (muitas ierēdnis), Zinta un Vidis Malēji (ceļotāji).

Jaunatnes priekšnesumu daļas atklāšanas runu (vecās audzes gaŗās runas!) labi notēloja Vitauts Alks ar Aivesu Malēju, pēdējam aizrautīgo runātāju vārda īstā nozīmē noraujot no pults, lai gaŗo, sentimentālo runāšanu pārtrauktu. Skečs „Satikšanās pie autobusa pieturas", ar Vilmu Pušmucānu un Silviju Pētersonu-Kraftu, rādīja laikmetīgas vecāku bažas par saviem bērniem. Piebilstams, ka S. Pētersonai-Kraftai ir drāmas skolas izglītība, viņa arī tēlojusi vairākās amerikāņu lugās un televīzijas raidījumos. Atjautīgi tēlotas bija Zintas Malējas (vijolniece, soliste) divas pantomīmas, ar meiteniti Līsu Kraftu. Publiku pievīla tikai jaunā talanta (violas solo) Mārtiņa Kalves priekšnesums, paša kompozicijā demonstrējot „psiholoģiskas" modernās mūzikas trokšņus, kas vecajai paaudzei neierasti. Uzveduma kulminācija bija finmāls, kuŗā jaunieši rādīja savu latvisko stāju, nodziedot: „Še, kur līgo priežu meži" un „Latviet's esmu, — latviet's būšu". Vilmas Pušmucānes tautas dziesmu aranžējumi izraisīja nedalītu piekrišanu, tāpat Toronto viesu „Diždancīša" dejas. Visi priekšnesumu izpildītāji saņēma pa rozes ziedam, pa narcisei.

No Toronto bija ieradušies DV Toronto nodaļas pr-ks L. Zamlovskis ar dzīvesbiedri, Toronto vanadžu priekšnieci un Kanadas DV jaunatnes daļas vadītājs E. Ozols ar dzīvesbiedri. Viesus sirsnīgi apsveica Bafalo DV apvienības pr-ks R. Blāķis. Sarīkojums beidzās ar saviesīgu vakaru. Tas bija pulcinājis ap 150 apmeklētāju.

E. Alka

Visai drāmatiska vadības maiņa

LATVIEŠU KAŖA INVALIDU APVIENĪBAS ASV GADA SAPULCE ROTĀ

Neparasti spraiga un ilga bija Latviešu kaŗa invalidu apvienības ASV gada sapulce 25. un 26. aprīlī veterānu mītnē Rotā, Katskilu kalnos, kuŗu vadīja Emīls Dravnieks. Pirmajā dienā četras stundas debatēja par iepriekšējā gada darbību, bet otrā dienā vēl divas stundas bija jāvelti darba sekas nepabeigtajiem punktiem. Ar to arī izskaidrojams, ka LKIA tagad ir jauns priekšnieks, tāpat daļa valdes locekļu šogad amatos darbojas pirmo reizi.

Līdzšinējais apvienības pr-ks R. Ancāns ziņoja par Rotas tapšanu un izveidošanu, kā arī par iepriekšējā gada darbību. Revīzijas komisijas pr-dis L. Apelis norādīja uz konstatētām kļūdām valdes darbībā un to novēršanas iespējām. Dažos gadījumos izdevumi bijuši lielāki nekā vajadzētu. Ucturs talciniekiem aizvadītajā gadā izmaksājis vairāk nekā jebkad agrāk, jo ēdināti arī tie, kuŗi talkā strādājuši tikai dažas stundas. Debatēs paudās uzskats, ka valdei vajadzētu ierobežot talcinieku ēdināšanu un pusdienas dot tikai tiem, kuŗi nostrādājuši pilnu dienu, ne tikai par dažu stundu darbu. Debates izraisījās arī par pabalstiem. Sapulces dalībnieki domāja, ka pabalstus vairāk vajadzētu piešķirt kaŗa invalidiem ASV, ne tikai katru gadu sūtīt uz Vāciju Ziemsvētku dāvanām ap 1000 dol. No Vācijas katru gadu uz Rotu brauc viens kaŗa invalids, saņemot šī brauciena atbalstu no LKIA, kā arī brīvu uzturēšanos mītnē. Šapulces dalībnieki domāja, ka līdzīgi vajadzētu atbalstīt arī tālākos ASV centros dzīvojošos invalidus, jo brauciens uz Rotu izmaksā dārgi.

Arī administratīvie izdevumi, pēc revīzijas komisijas domām, varētu būt mazāki. Vairākos gadījumos līdzekļu izmantošanai nav bijis valdes vai gada sapulces apstiprinājuma. Nav bijis arī pietiekami liels atlikums Rotas virtuves izmantošanā, dažos gadījumos atzīti pat zaudējumi. Virtuves apsaimniekošana uz līguma pamata bija nodota E. Vējai. Viņai nav automašīnas, bet tā nepieciešama kā produktu iepirkšanai, tā citām vajadzībām. Pēc revīzijas komisijas atzinuma, visus produktus iepircis apvienības pr-ks R. Ancāns, dažos gadījumos maksājot ar organizācijas čekiem. Šī nauda vēlāk tomēr atmaksāta. Sapulce pēc debatēm atzina, ka turpmāk virtuve jāizmanto pašiem invalidiem, saimniecei maksājot tikai algu. Par saimnieci šai vasarai sarunāta M. Liduma. Kopš 1967. gada Rotas virtuvi izdeva uz līguma pamata kādas privātpersonas apsaimniekošanai, par to saņemot paredzēto maksu.

Arī jaunās valdes vēlēšanas izvērtās neparasti drāmatiskas. Līdzšinējais ilggadējais priekšnieks R. Ancāns atteicās kandidēt, par iemeslu uzdodot sliktu veselību. Arī daļa līdzšinējās valdes locekļu nevēlējās kandidēt. Bet — kad vēlēšanas bija jau sākušās, radās priekšlikums tās atzīt par nelikumīgām. Divi kandidāti atteicās, tomēr vēlāk domas mainīja un kandidēja.

Jaunās valdes priekšsēdis un sabiedriski kultūrālās daļas vadītājs ir Leopolds Apelis, sekretārs un Rotas izbūves un remontu daļas vadītāja vietnieks Jānis Andersons, kasieris Alberts Gurtiņš, biedrzinis un aprūpes daļas vadītājs Voldemārs Ģēģeris, Rotas izbūves un remontu daļas vadītājs Ernests Bankers, Rotas kluba pārzinis Kārlis Grīnvalds, bet saimniecības daļas vadītājs Ernests Lācis. Jaunā valde lūdz visus LKIA un Rotai domātos rakstus sūtīt uz Rotas adresi attiecīgajām personām.

Arch. Ādamsons informēja par pēdējo Brāļu kapu izbūves posmu, kuŗu paredzēts pabeigt šāgada maijā, ja laika apstākļi atļaus.

Līdzšinējais valdes pr-dis R. Ancāns iepazīstināja sapulces dalībniekus ar jaunās valdes locekļiem, tad jaunais apvienības pr-ks L. Apelis pateicās par dāvāto uzticību un solīja turpināt organizācijas un Rotas turpmāko darbu, to ideālu, sirsnības un draudzības garā, kas vienoja visus kaŗa invalidus apvienības un Rotas pirmajās dienās, bet laika tecējumā bija palicis it kā novārtā. Viņš lūdza nākt talkā mērķu īstenošanā, kam sapulce piekrita un apsolījās.

Sarunā ar mūsu laikraksta pārstāvi jaunais apvienības pr-ks L. Apelis norādīja, ka pirmais darbs būs Brāļu kapu izbūves pabeigšana un uzturēšana. Nedēļu nogalēs Rotā paredzēti remonti, bet šogad nav domātas lielākas pārbūves. Arī visi septiņi valdes locekļi piedalīsies veicamajos darbos. Attieksmē uz sarīkojumiem un Rotas telpu iznomāšanu nav domātas pārmaiņas, tikai kluba darbību un ēdināšanu tagad pārzinās Rotas vadība, maksājot algas.

—bv

ASV vanadžu 16. salidojuma dalībnieces Detroitā. Otrā rindā 5. no kreisās sēž Detroitas kopas priekšniece A. Tidemane, tālāk seko Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne, ASV vanadžu priekšniece V. Freija un DV Mēnešraksta vanadžu nodaļas redaktrise T. Krūka.

KĀ IET LATVIJĀ?

DZEJNIEKA OLAFA STUMBRA PRIEKŠNESUMI ŅUJORKĀ

Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 6x1 (seši sarīkojumi, katrs vienu reizi) sarīkojumu cikla trešajā posmā 25. aprīlī Ņujorkā Olafs Stumbrs stāstīja par savu Latvijas apmeklējumu 1968. gadā, nolasot arī dažus Latvijas dzejnieku darbus. Sarīkojums notika Igauņu nama zālē.

Pēc dažiem ievadvārdiem N. Briška vadību uzticēja O. Stumbram. Sākot stāstījumu, dzejnieks norādīja, ka viņa sarīkojumu apmeklētāji parasti iedalāmi divās grupās — vieni prasa: „Kā iet Latvijā?", otri vaicā: „Kā iet Latvijā? Slikti?". Ar pēdējiem saruna esot īsa. Referents pieņēma, ka apmeklētāju vairums iekļaujams pirmajā grupā, tādēļ referāts būšot gaŗāks, un plebilda, ka viņa viesošanās izdevumus sedzot jaunatnes apgādā „Ceļinieks".

Tālāk O. Stumbrs pastāstīja par savu trīs mēnešu ciemošanos Latvijā, raksturojot dažus dzimtenes dzejniekus un viņu izdotās grāmatas. Ilustrācijai viņš nolasīja dažus šo dzejnieku darbus, norādot arī, kādā veidā tie izdoti un iespiesti. Latvijā pašreiz esot dzejnieku laikmets, kad 8 vai 16 tūkstošu eksemplāru izdevumu „izpērk 45 minūtēs". Sarīkojuma otrā daļā O. Stumbrs lasīja savus darbus, paziņojot arī, ka jūlijā gaidāma viņa dzejoļu krājumu iznākšana — 2 latviešu un viens angļu valodā. Sarīkojums beidzās ar jauniešu balli. Vakara sākumā (pl. 8.00) bija ieradušies tikai 8 apmeklētāji: 3 jaunieši sarīkojuma zālē un 5 vecās paaudzes „jaunieši" pie zāles durvīm. Tādēļ sarīkojums sākās ar stundas novēlošanos, kad zālē bija jau apmēram 60 apmeklētāju. Bet ap pl. 9.30 vēl ieradās pulks jauniešu, kuŗu ienākšana uz brīdi pārtrauca priekšnesumu gaitu. Likās, ka šī apmeklētāju grupa cerējusi, ka priekšnesumu daļa jau beigusies un varēs papriecāties pie modernas deju kapellas mūzikas skaņām. Galīgais apmeklētāju skaits tā varēja būt ap 90.

ALJAs 6x1 sarīkojumu cikla pirmais vakars 24. aprīlī Penny Whistle Pub (amerikāņu krodziņā Bronksā) bija pulcinājis ap 80 jauniešu un arī dažus viņu vecākus. Šī sarīkojuma nolūks bija savstarpēja iepazīšanās.

Kaut Ņujorkas latvieši parasti atbalstījuši jauniešu sarīkojumus, šoreiz likās, ka radušies aizspriedumi. Daļas Bronksas vidusskolēnu vecāki saviem bērniem nebija atļāvuši piedalīties 6x1 sarīkojumu ciklā, atskaitot kokļu koncertu. Daļa vecāku arī nebija apmierināti ar jauniešu iepazīšanās sarīkojumu amerikāņu krodziņā, citiem likās kritizējami citi apstākļi.

V. K.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDĪTĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultkieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas. Iebraucamais ceļš. Cena $34.000. Iemaksa $5.500.

St. Clair — O'Connor: Atsevišķa 2 stāvu, 6 istabu dubultkieģeļu māja ar piebūvētu garāžu. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa. Skaists liels dārzs. Cena $34.000. Iemaksa $5.000.

Victoria Park — Lawrence: Atsevišķs 6 istabu dubultkieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu dzīvokli. Cena $31.000, iemaksa $4.000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

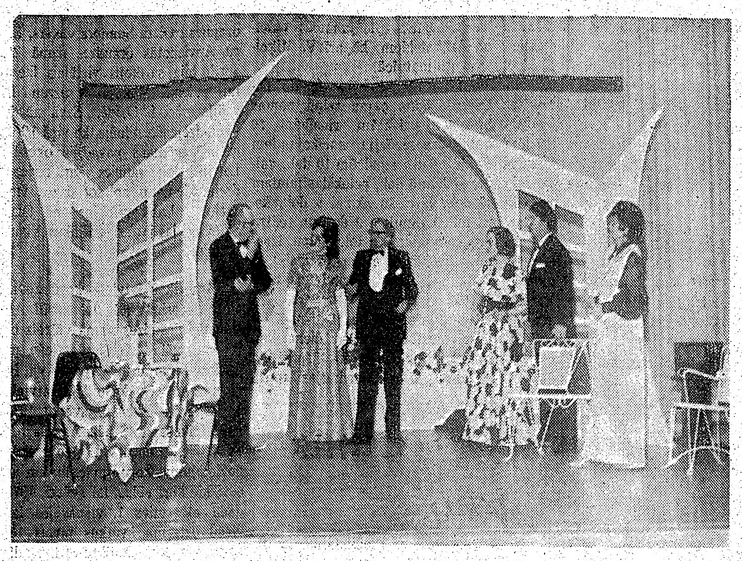

Aina no J. Pētersona komēdijas „Diplomāti" izrādes Milvokos: no kreisās — Gundārs Briedis (ministrs Lūzums), Vilma Vilensone (Lūzuma kundze), režisors Pēteris Ozols (Grauza), Velta Pelce (Rita), Valters Kalnītis (Kārlis) un Elza Tauriņa (Grauzas kundze). Foto: A. Graudiņš

Pirmā latviešu sporta preses skate svešumā

ROSĪGA NEDĒLAS NOGALE MILVOKOS

Pirmā latviešu sporta preses skate svešumā notika 25. un 26. aprīlī Milvoku latviešu baznīcas telpās. Eksponātu klāsts bija ļoti iespaidīgs, par ko jāpateicas skates sakārtotājam Ivaram Veldrem, kura īpašumā atrodas arī lielākā izstādīto materiālu daļa. Ar citiem eksponātiem talkā bija nākuši Vilis Čika, Raimunds Čaks, Arturs Graudiņš, Gundārs Grīslītis, Egons Mēmēns, Imants Mežaraups, Alfrēds Pētersons un apgāds Grāmatu Draugs.

Ar lielu interesi apmeklētāji apskatīja dažādos sporta preses izdevumus trimdā, sākot ar 1945. gadu. Vecākais — „Sporta Vēstnesis", latviešu leģionāru nometnes sporta dzīves žurnāls, datēts 1945. gada 10. septembrī. Veci arī Vācijā izdotā „Latvju Sporta' eksemplāri (1946. —1949. g.). Pārskatāmi gadu secībā bija parādīti jaunāki izdevumi, kā „Latviešu Sports", „Trimdas Sports" un „Sporta Apskats".

Atsevišķā klāstā redzēja latviešu trimdas laikrakstus ar sporta pielikumu vai nodaļu — laikraksta „Tēvzeme" pielikumu „Sports" (1947.—1948. g.), „Vircburgas Latviešu Vēstis" (1947. g.), „Latvju Vārdu" (Zviedrijā), „Londonas Avīzi" (Anglijā), „Latvju Ziņas" (Zviedrijā), „Austrālijas Latvieti", „Latviju" (Vācijā), „Latviju Amerikā" un „Laiku".

Sporta grāmatu vidū vecākā izrādījās A. Vinčela rediģētā un sakārtotā 1948. gada „Sporta gada grāmata". Šajā nodaļājumā bija izstādītas arī sacīkšu programmas, pārskati, rekordu saraksti un citi statistiski materiāli.

Plašā klāstā — fotogrāfijās un laikrakstu izgriezumos — varēja skatīt izcilākos Ziemeļamerikas latviešu sporta dzīves notikumus, kā arī dažādos sporta veidus, kuriem latvieši šajā kontinentā pievērsušies. Tāpat lielu interesi izraisīja daudzie fotouzņēmumi par divu latviešu — Silvijas Burkas (Kanādas izlasē) un Lāsmas Kaunistes (Pad. savienības komandas sastāvā) — piedalīšanos pasaules meistarsacīkstēs ātrslidošanā sievietēm pagājušajā ziemā Vestallisā, Viskonsinā.

Skati paplašinātā veidā atkārtos šāgada ASV latviešu basketbola un volejbola meistarsacīkšu finālspēļu laikā Milvokos 29. un 30. maijā.

☆

Atelpai un dažādībai pēc nopietnajiem „Ugunī" un „Jūdass' iestudējumiem Milvoku aktieru kopa 25. aprīlī YWCAs zālē sniedza Jūlija Pētersona komēdiju 4 cēlienos „Diplomāti" režisora Pētera Ozola iestudējumā.

J. Pētersona spalvai pieder vairāk nekā 20 komēdiju (autors dzimis 1880. gadā, miris pēc padomju okupācijas 1945. gadā tuvāk nezināmos apstākļos). Vielu savām lugām viņš ņēmis no pilsoņu dzīves un labsirdīgā humorā pazobojies par savu varoņu ģimenes un sabiedriskās dzīves ambīcijām. Viņa komēdijas ierindojas t. s. „salonlugu" žanrā, kurās dominē izkopti un asprātīgi dialogi. „Diplomāti", ko pirmo reizi izrādīja Nacionālajā teātrī Rīgā 1926. gadā, bija viena no Pētersona visvairāk iecienītajām komēdijām. Lugas darbība risinās komersanta Grauzas vasarnīcā Rīgas jūrmalā. Raibā virknē te vijas gan ģimenes dzīves noslēpumainie pagātnes romantikas pavedieni, gan veikalnieciskas kombinācijas, kas toreizējā politiskajā iekārtā izsauca pat ministra gāšanu parlamenta sēdē. Par spīti visām diplomātiskajām neveiksmēm un dažādiem sarežģījumiem, beigās rodas negaidīts pagrieziens, ar ko tiek saglābta ģimenes apdraudētā labklājība. Latvijas patstāvības „partiju laikos" tēlotie notikumi gan visai atšķirīgi no mūsu tagadējās dzīves apstākļiem un problēmām, tomēr cilvēku raksturi ar savām vājībām, kaislībām, mīlestību, naidu, ģimenes konfliktiem un pašlabuma meklēšanu galvenos vilcienos paliek nemainīgi. Mūsdienās aktuāla arī „paaudžu plaisa" tēva un dēla attieksmēs.

Milvoku aktieru kopa nebija taupījusi pūļu, lai sagatavotu raitu un spraigu izrādi. Režisora P. Ozola iestudējumā komēdijas ārējie ietvari pēc iespējas piemēroti pašreizējai gaumei. Daudz mūzikālu akcentējumu, tērpi moderni un krāšņi, kas sekmēja izrādes spilgtumu. Izcēlās Viskonsinā labi pazīstamās gleznotājas Ilgas Rekes interesantais skatuves ietērps — viņas pirmā debija latviešu teātrī. Par gaismām rūpējās Jānis Mintiks, kas arī bija sagādājis vajadzīgās mūzikas ieskaņojumus.

Galveno lomu tēlotāji — režisors Pēteris Ozols (komersants Grauza) un Elza Tauriņa (Grauzas kundze), kā arī Ēriks Leimanis, šoreiz mazākā blakus lomā (veikalvedis Plikšs), visi rūdīti teātra profesionāļi — atkal izkoptā spēlē nodemonstrēja savu vēl Latvijā apgūto skatuves mākslu. Ļoti izteiksmīga bija Vilma Vilemsone (ministra Lūzuma kundze) un Edīte Kalnīte (Dr. Celma jaunkundze), tāpat pārliecināja Valters Kalnītis (Grauzas dēls), kam padevās „mūžīgā studenta" tēlojums. Aušīgu padsmitnieci diezgan ticami nospēlēja Velta Pelce (Grauzas meita). Patika arī Gunārs Briedis svaidīgā un mazliet neveiklā ministra Lūzuma lomā. Mazākas blakus lomas pieņemami tēloja Valda Veldre (Vilciņa kundze), Nikolajs Kļaviņš (bankas direktors), Pauls Rudzītis (Saeimas deputāts) un Andrejs Liepiņš (redaktors Pārstrauts).

Izrāde bija labi apmeklēta un, ja daļa skatītāju nevarēja īsti iedzīvoties komēdijas situācijā, tad iemesli, liekas, nav meklējami lugas inscenējumā, bet gan faktā, ka esam pārāk attālinājušies no toreizējā laikmeta dzīves aktuālitātēm. Daļēji vainojams arī komēdijas autors — viņa Grauzas kundzes raksturojums mūsu laikam pārāk sentimentāls, tādēļ nepārliecina.

☆

Gadskārtējais Sv. Jura dienas dievkalpojums Milvokos šogad notika 26. aprīlī latviešu baznīcā, un to vadīja Milvoku latviešu ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes mācītājs A. Kalnājs. Dievkalpojumā piedalījās Tālavas (15.) gaidu un Gaujas (11.) skautu vienības ar saviem karogiem, kā arī vienību vadītājas un vadītāji.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

9. maijā — pl. 5.30 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas zālē TLB sestdienas skolas A. Brigaderes pasaku lugas „Spridītis" izrāde.

9. maijā — pl. 6.30 Saulainē Kurzemes krišanas 25 gadu atceres svētbrīdis.

30. maijā — pl. 6 T.L.T.A. sestdienas ģimnazijas 14. izlaiduma akts Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās, 200 Balmoral avenijā.

6. un 7. jūnijā — DV, LNJAK un LSAK jaunatnes un sporta svētki Sidrabenē.

27. jūnijā — Sidrabenē Jāņu uzvedums, deja un čītas Jāņu izdarības Sidrabenes pārvaldes un „Nākotnes 70" sarīkojums.

No 27. jūnija — 6. jūlijam — Dziesmu svētku laikā Ģirts Tiltiņš rīko glezņu skati savā studijā, 567 Yonge Street.

OTAVA

23. maijā — plkst. 7 vak. 1000 Byron Ave. Daugavas Vanagu Otavas nod. rīko 4. darbības gada atceri un nodaļas karoga iesvētīšanu. Tradicionālās „Tulpju balles" sākums plkst. 9.00 vak. Priekšnesuma daļu ar dziesmām kuplinās tenors A. Cers no Hamiltones.

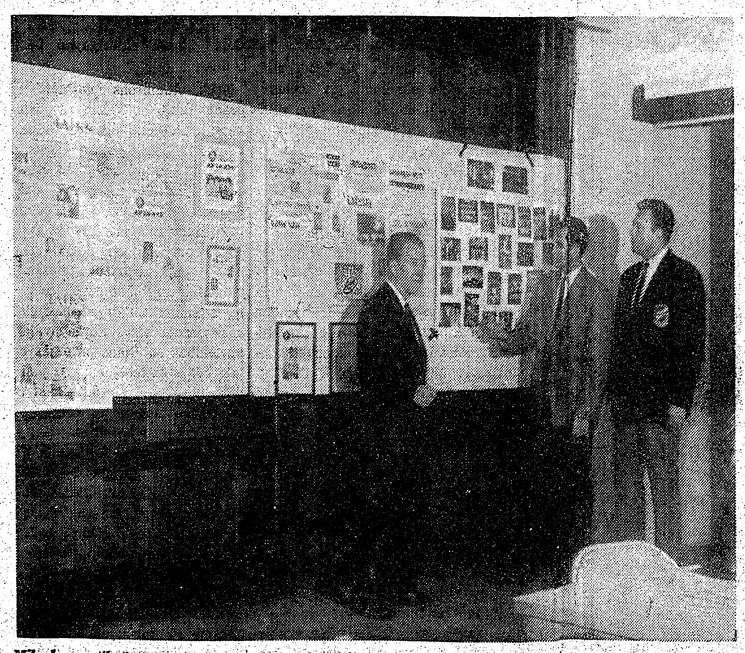

Milvokos notikušās sporta preses skates komisijas locekļi pie izstādītajiem eksponātiem: no kreisās — Jānis Ozols, Arturs Graudiņš un skates materiālu sakopotājs, iekārtotājs un rīkotājs Ivars Veldre. Foto: A. Graudiņš

ČIKAGAS PIECĪSU BRĪNIŠĶĪGIE PIEDZĪVOJUMI (8)

Melburnas policija ierodas apspiest sacelšanos...

ALBERTS LEGZDIŅŠ RAKSTA, KĀ PIECĪSI LATVIEŠU SKOLĀ GANDRIZ SAŅEMA LIECĪBAS ● KĀDĒĻ AUSTRALIEŠI DZĪVO TIK MIERĪGI ● KAS NOTIKA PĒC 3½ STUNDU IZRĀDES ● KĀ PIECĪSI NO SIDNEJAS LIDLAUKA GANDRĪZ PACĒLĀS AUTOBUSĀ

Sāpīgs ausa sestdienas rīts Melburnā. Galvu paslēpis spilvenā, domās lipināju kopā vakardienas filmiņu. Diezgan labā fokusā vēl bija Zilaču balle... dāmu tērpu izgriezumi... šampanietis... skolas biedri... slaloma valsis... vēl šampanietis... vēl skolas biedri... divi suņi ar tenisa bumbiņu... gulta, kuŗa griežas... basa spalvaina kāja uz grīdas, ar kuŗu apstādinu riņķojošo gultu...

Pie brokastu galda ievācu informāciju par mūsu uzvešanos ballē. Nekādas sūdzības vēl nebija ienākušas. Sāka darboties tālrunis, un cilvēki, tikpat kā ceļos nometušies, lūdzās pēc biļetēm. Ar labsajūtu, cik nu vispār par tādu varēja runāt, klausījos, kā lūdzēji tiek noraidīti, bet uzaicināti uz svētdienas izrādi.

Bija atkal jāsteidzas uz Latviešu namu, kur notika sestdienas skolas izlaiduma akts. Tikai ar pūlēm pierunāju skolas vadību mūs nenest uz skatuves tūlīt aiz karogiem. Kad visiem bija izdalītas liecības, skolas pārzinis stādīja mūs priekšā, jautājot bērniņiem, kas ir, ja vienai mātei ir četri puiši un viena meitenīte. Kamēr bērni skaitīja uz pirkstiem, Jānītis (Rinkušs) atbildēja no skatuves: „Tad viņai ir lielas problēmas!", tā izjaucot labi domāto iepazīšināšanu. Par pirmo dziesmu bijām atkal izvēlējušies „Zvirbuļa kāzas". Šoreiz gan tai piegājām daudz rafinētāk, jo katrs bijām iemācījušies divus pantiņus. Nostājoties norunātā kārtībā, nevarējām nemaz nepareizi nodziedāt. Tomēr Piecīšu pasaule vienmēr bijusi piebārstīta neiespējamām iespējamībām, un tā izrādījās arī šoreiz. Uldis (Streips) sāka rikoties ap savu bass pastiprinātāju, kuŗu mēs esam iesaukuši par „trušu kasti", sapinās vados, padziezās pa labi, tad pa kreisi, apgāja mums apkārt, un mēs visi grūstījāmies kā kovboji pie bāra. Dziedāt gan nodziedājām katrs savus pantiņus braši, tikai pašiem nāca smiekli par to secību.

Pēc mazas reklāmas mūsu pasaku platei, ka, to spēlējot 30 dienu no vietas, bērni garantēti rušas ziņas Nujorkas latviešu laikraksta lasītājiem. Priekšējās pozicijās atkal bija „zilači". Vai viņiem patiešām nekad neapniks mūs klausīties? Mazliet traucēja Melburnas policijas ierašanās. Viņiem ziņots, ka šovakar še uzstāšoties amerikāņu „hipiji" un būšot „riot". Laikam kāds bija mūs denuncējis, un mēs saskatījām arī še „komūnistu pirkstu". Kad izrādes sākumā uzsolojām uz skatuves ar protesta plakātiem, gaŗiem matiem un hipiju drēbēs, bet Ilmārs ar austrāliešu pasta ierēdņa cepuri galvā, policistu augumi saspringa, un viņi savilka ciešāk savas vidusjostas. Tomēr ieskatījušies skatītāju latviskās sadzīves sagrauztajos sejas vaibstos un nesaskatot tajos nekādas revolūcionāras tendences, policisti, atmugurisku virzīdamies, taktiski atstāja zāli.

Mani visvairāk pārsteidza, ka neviens viņus nemēģināja piekukuļot. Čikagā šāda lieta jau būtu nokārtota pie ieejas ar pāris piecniekiem katram. Sliktākajā gadījumā policisti būtu apsēdušies pie bāra un par brīvu dzēruši biedrības vodku.

Pēc mazas pūlēšanās publika bija iekustināta un vēlās kā asfaltētajamais rullis. Pat prāvests A. Grosbachs esot palēcies aiz smiekliem, kad lasīju par iesvētījamo fotografiju latviešu laikrakstā. Kāda jauna dāma tik sajūsminăti aplaudēja, ka izsita smaragdu no gredzena ietvara un vēl ilgi pēc izrādes, uz ceļiem nometusies kā bankas aptīritāja, ložņāja starp sagrūstīto krēslu rindām.

Pirms nokļuvām pie vairāk nekā trīs stundu garās rekordizrādes beigām, uzsaucām uz skatuves Armandu Lauļu un Čarlīju Bumbieri — galvenos mūsu turnejas rīkotājus. Mēs labprāt būtu arī saukuši visus citus, kuŗi mums palīdzējuši un atbalstījuši, bet tad skatuve noteikti sabruktu. Par godu melburniešiem dziedājām:

„Melburnā mūs Zilači uzņēma,
Ka mums visu enerģiju paņēma.
Pielādēja mūs kā mīnas,
Grūti būs uz lidmašīnas..."

Tad, beigu aplausiem izskanot, jautāju, vai lai mēs atgriežamies Austrālijā? Atbildes vietā nāca divu minūšu ilgi aplausi. Turpināju tādā pašā garā, vaicājot, vai visi tad būs ar mieru maksāt septiņus dolarus par ieeju? Aplausi bija tikpat neapdomāti, un Ilmārs to rūpīgi pierakstīja kabatas grāmatiņā.

Pēc izrādes bija jāiet apakšstāvā, kur mūs ielenca liels autogrammu tīkotāju bars. Kāds okupētās Latvijas apmeklētājs man sniedza pretim 10 rubļu zīmi. Parakstījos pāri visiem gerboņiem un Ļeņina attēlam. Pa starpu spraucās nama dāmu komitejas pārstāves — ar ko gan citu kā šampanieti... Atkal fotografējāmies, vēl parakstījāmies, vēl paspiedām rokas skolas biedriem. Nezinu, kuŗo reizi jau skanēja jautājumi, vai nepazīstam tādu un tādu Čikagā? Kā tad nu nepazīs. Kaut nevarēju iedomāties, kā pieminētais izskatās, kaut kur redzēts jau būs. Nu, lūk, cik jauki. Un kā tad viņam iet? Nu — feini, dzīvo, cepuri kuldams. Nu, tad pasveiciniet. Ar lielāko prieku...

Pēdējo reizi kopā sanācām vēlu naktī pie Čarlija Bumbiera. Savas mantas drošības pēc bijām sasaiņojuši jau priekšlaicīgi, tādēļ varējām bezrūpīgi nodoties atvadību brīdim. Kā viļņu jājēji Bondi plūdmalē gribējām vēl pēdējo reizi jāt uz tā viļņa, uz kuŗa pēdējās trīs nedēļās bijām izdrāzušies cauri latviešu Austrālijai, bet kaut kā tas vairs neizdevās. Kā mēs paši, tā visi rīkotāji izskatījāmies tā, ka skaidri kļuva redzams: šīs ir turnejas beigas, vēl vairāk būtu arī ļoti grūti. Prātīgās sarunās pārrunājām, kas darīts pareizi, kas varēja būt labāk, vai atkal brauksim uz Austrāliju un kad.

Tad atvadām sprāga šampanieša bateriju salūts, un mēs gausi sēdāmies automašīnās. Agrajā rīta stundā ielās vēl bija māz satikšmes. Kā nepopulāra aizgājēja bērēs ar nedaudziem pavaditājiem, tuvojāmies lidlaukam. Tur mazliet atdzīvojāmies, kad Jānītis nevarēja atrast savas biļetes atpakaļlidojumam. Dažām meitenēm rīta saules sārtums iesitās bālajos vaigos, domājot par tādu iespēju, ka Jānītis varētu būt spiests palikt Austrālijā. Viņām par nožēlošanu, kādēļ godīgs austrālietis bija biļetes atradīs un atsūtījis uz lidlauku. Kad atskanēja pēdējais aicinājums iepemt lidmašīnā vietas, iejukām vēlreiz pavadītāju barā, un tieši šai brīdī spēcīga vēja brāzma lika uzvirpuļot puteklim uzgaidāmajā telpā — daudziem piebira acis ar gružiem...

Mechaniski piespraudzējāmies pie sēdekļiem. Kad pēc pacelšanās lidmašīna pagrieza sudrabaino snuķi uz Sidnejas pusi, velti raudzījāmies pa logu lejup, jo uzlecošā saule spoguļojās tieši kabīnes logos. Tikai izkāpjot Sidnejas lidlaukā un pie izejas ieraugot Ulža Aboliņa stāvu ar izplestām rokām, augstu virs galvas vicinot milzīgu termosa pudeli ar svaigi pašdarinātu vīnu, varējām atkal smaidīt.

Starptautiskā lidlauka restorānā bijām mazas latviešu biedrības kodols. Mēs, režisors Grīnbergs ar kundzi, visa Aboliņu ģimene, zeltkalis, kuŗš man bija atvedis sievinai pasūtinātō gredzenu, jo kaut kādi jau mājās būs atkal jāpielabinās, un jaunais Dušelis, kuŗš bija vienīgais no visiem Sidnejas brašajiem zēniem, kam laime piešķīra Janīnas (Ankipānes) skatuves vīra lomu uz piecām minūtēm.

Visi vēlējās dzirdēt mūsu jaunākos piedzīvojumus, jo īsti neticēja, ka tie kādreiz parādīsies „Latvijas Amerikā" slejās. Katru piedzīvojumu kārtīgi aplaistījām ar Ulža raudzēto vīnu, un tā iedarbību, laikam, novērojuši, gaisa satiksmes sabiedrības laudis atbrauca pēc mums mazā autobusiņā. Liela internacionāla skatītāju pulka apbrīnoti, vēlrejz sirsnīgi ar visiem sabučojāmies. Vai nu aiz pārskatīšanās, vai aiz noguruma, bet Uldis Streips apkampās ar Il-

(Nobeigums 8. lpp.)

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

1970. gada jaunie modeli
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
APSKATĀMI MŪSU JAUNAJĀS SKATES TELPĀS.
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām.
ROBERTSON MOTORS 1555 Danforth Ave., Toronto
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi Hans PLAUDE Tel. HO 6-1131

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Žanis Zentiņš — Jūras vaidi $5.50
pie klavierēm Vera Leinvebers
I — Jūras vaidi. Pie pēdējā pļāvuma. Mans namiņš. Dzimtene. Rudzu puķu vainadziņš. Jurka, puika Madi ķēra. Bērnība. Brīnos es. Rudeņa ziedi. Balta bērza šūpolīte. II — Skatait, ļaudis. Sīkie pirkstiņi. Zeltītās lapas. Aizsmaržoja baltās ievas. Tā ietu. Nakts tik skumja. Aizejot. Meži šalc. Karavīri bēdājās.

Tautas dziesmas un dejas .... Stereo $5.50
I — Līkumdeja. Āvu, āvu baltas kājas. Es uzkāpu kalniņā. Dzied, māsiņa, skaistu dziesmu. Dancot gāju ar meitām. Jautrais pāris. Ventiņu zvejnieku deju dziesma. Upe nesa ozoliņu. Plakanais dancis. II — Maģais dancis. Ziedēj' rozes, magonītes. Es mācēju danci vest. Es bij' maza meitenīte. Ekusēze. Sarabumbals. Kur tu teci, gailīti manu? Sidrabiņa upi bridu. Andžiņš. Man' bāliņi stipri vīri.

Junda $5.50
Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krīvs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Mīlētāja dziesma. Varenība. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā liņu druva sāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.

LP 36 .... $5.50
Stāsti man, ak Ģetzemane. Drūms klusē Ģetzemanes dārzs. Kad Kristus krustam tuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antonina Vaivode, kontralts.

Kalvis $6.00
I — Kad mēs jauni bijām. Krīvu krīvs. Nogrimusi pilsēta. Dzimtā puse. Kalnos. II — Jūras dziesma. Biķeris miroņu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūkoties. Sniga sniegi, putināja.
Stereo 1005

Brālīts māsu dancināja $7.00
Saturā: Brālīts māsu dancināja, Pērkonītis, Mugurdancis, Plaukstiņpolka, Metieniņš, Tūdaliņ, tagadiņ, Sudmaliņas. II — Ritenītis, Zvejniecinš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancīšam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.
Stereo 1003

Tu sapnis esi $7.00
I — Drīz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Aksta dziesma, Kavalieru gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Rītos, Vermlandes balāde, Maza maza meitenīt.

Latvian Music LP 32 .... $5.50
I — Pēdējais pļāvums, Lietutiņš līst, Diena beidzas, šūpuļdziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļas birzes audzīte, Krauklītis, Man ieviņa, Sprigulīši, Lauku kāzas, Zilās naktis.

Latvian Music LP 33 .... $5.50
I — Laimiņai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Mēs deviņi bāleliņi, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens mans kumeliņš; II — Jauni puiši danci veda, Pūt, vējiņi, nostājies, Lieli vīri, mazi vīri, Dancija māsiņa plāniņa vidū, Kāzinieku deja, Skataities, jauni ļaudis, Rucavietis.

Latvian Music LP 34 .... $5.50
I — Lielais lācis, Minikleitiņa, Naktīs, Kokteilis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Sulu laikā, Ābeles zied, Es jums teikšu, Sniegputeni.

Latvian Music LP 35 .... $5.50
I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bajāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilcienā.

Ontario provincē dzīvojošiem jāpieskaita 5% PST.
Pasta izdevumiem Kanadā jāpieskaita 50 centi, 75 c uz ASV.

Pieprasāmas DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Z. Liepa — Gaismas sijātājs, dzejoļi $4.00
T. Zeltiņš — Antiņš debesīs meklē latviešus, rom. $5.80
Latgaļu folklora $7.00
M. Bukšs — Francis Kemps $7.00
Dieva kokle — Latv. relig. dzejas antoloģija $8.00
H. Sils — Tēlotāja māksla un vārds $6.00
E. Aistars — Evita, rom. $4.80
J. Plaudis — Zemes ziedi, rom. $5.50
A. Johansons — Visi Rīgas nami skan $5.50
Fr. Dziesma — Klusuma zvaigznes, dz. $3.50
E. Dēliņš — 69 stundas $6.10
A. Spekke — Atmiņu brīži $12.00
V. Pelēcis — Malenieša pasaule II $5.80
J. Akurāters — Aizlaika straumes $5.50
E. Spēks — Es redzēju jūriņā $5.30
Valdis — Staburaga bērni $3.80
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās $3.50
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets $2.80
T. Kikauka — Putni, rom. $4.20
Latgaļu tautas dziesmas (notis) $5.50
Indr. Gubiņa — Rītdiena neskaitās $4.00
H. Krauja — Ardievas vasarai, dzej. $4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej. $4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos $8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā $8.50
I. Grebzde — Tikai meitene, jaunatn. rom. $4.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom. $4.80
A. Dziļums — Vēja melderis, rom. $5.80
A. Lindgrena — Pasaules labākais Karlsons $4.00
Leonīds Slaucītājs 70 .... $2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd. $10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti $7.50
Dz. Zeberiņa — Kad es maza biju $6.00
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās) $2.25
P. Aigars — Zaļie zīmnieši, dzej. $2.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm. $3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom. $5.80
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr. $10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti $5.90
Ang. Gailīte — Rītausma $4.00
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagasta ļaudis $3.20
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej. $4.20
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, refleksijas $4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants $4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d. $9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos $4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis $7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlā $6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom. $4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti $4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom. $5.50
J. Aukškāps — Zinātnei un tēvijai $4.50
A. Dziļums — Celminieki, rom. $5.80

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

PASŪTINIET SAVIEM PIEDERIGIEM UN PAZIŅĀM

KUNGU UZVALKU DRĀNAS! Cenas ASV dolaros
V/1 dažādu krāsu angļu vai dāņu ķemdzijas drāna, $7.60 metrā, svars 700 gr. Komplekts: 3,25 m. drānas un visi drēbnieka piederumi, kopīgais svars apm. 3.3 kg 48.50
L/a — ļoti labas kvalitātes drāna, ar visiem drēbnieka pied. 51.75
H/f — labas kvalitātes angļu ķemdzijas audums (zīmogots) $10.50 metrā, ar visiem piederumiem 58.50
H/1 — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas audums dažādās krāsās, $11.90 metrā, ar visiem pied. Svars 3,5 kg. 62.45
KUNGU MĒTEĻU DRĀNAS
K — izcilas kvalitātes vilnas audums, visās krāsās, metrs — $8.60, ar visiem piederumiem. Komplekts: 2,75 m. 48.70
K/1 — izcilas kvalitātes melns un citas krāsas angļu mēteļu audums $9.90 metrā, ar piederumiem 52.20
FF/k — visaugstākās kvalitātes angļu dažādu krāsu mēteļu drāna ar visiem piederumiem 60.20
DĀMU MĒTEĻU DRĀNAS
D/1—izcilas kvalitātes angļu mēteļu drāna: $9.90 metrā. Komplekts: 2.75 m drānas un visi drēbnieka piederumi 50.95
FF/d — visaugstākās kvalitātes vilnas dažādu krāsu dāmu mēteļu drāna: $12.90 metrā, ar visiem piederumiem 58.95
DĀMU KOSTĪMU DRĀNAS
D/a — modernās pastelkrāsas dāmu kostīmu drāna, $4.95 metrā. Komplekts: 2.50 m drānas, ar visiem piederumiem 29.65
D/f — angļu vai dāņu ķemdzijas audums dāmu kostīmiem, izilas kvalitātes $10.50 metrā, ar visiem piederumiem 43.15
F/fd — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas drānas dāmu kostīmiem: $11.90 metrā, ar visiem piederumiem 47.15
Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai

Sainīšu nodaļa

DVG RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

Izdevēji —
MĒS IZDARĀM SALIKUMA DARBUS
GRĀMATĀM
ŽURNĀLIEM
Iespiešanai ofseta technikā
ĀTRS DARBA IZPILDĪJUMS. MĒRENAS CENAS.
AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkalēs
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont. tālr. 533-2837

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

KAS? KUR? KO? TORONTO

OLD COUNTRY DELICATESSEN
2800 DUNDAS ST. WEST, PIE KEELE, TĀLR. 769-8640
Emilija un Georgs DUMPE

ALFRED STIKUTS REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
65 Marlee Av. Toronto, 789-3361
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-6191
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro. 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. ***Ausma Miķelsons***

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

KRĀSU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaides
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363-6496

Bezbērnu pāris meklē dzīvokli
ar vienu vai divām guļamistabām
(Virtuvē jābūt elektrībai.)
Zvanīt 532-0995, Toronto

TAUTIETI,
ja esi vieninieks
pusmūžā un vēlies dzīves otru pusi pavadīt divatā,
rakstiet, atbildēšu.
Varbūt sapratīsimies.
VIDZEMNIECE

Danforth - Carlaw rajonā
IZĪRĒJAMS
dzīvoklis 2. stāvā:
3 istabas, virtuve, vannas istaba.
Zvanīt Toronto
463-1314

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

Vai esat nokārtojuši abonementu?

B B
apdrošināšana *plus*
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

Jauns 1970. gadā
Labākā dāvana sūtīšanai uz
LATVIJU
SPECIĀLI RUBĻU CERTIFIKĀTI
LIELĀKĀ VĒRTĪBĀ
ZEMAS CENAS
Jūsu piederīgie var izvēlēties Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos vislabākās kvalitātes preces. Piemēram:
Ledusskapji, sākot ar $55.00 — $117.00
TV aparāti $75.24 — 93.72
Dāmu aitādas kažoks 30.00
Kungu vilnas uzvalks 24.00
Dāmu garie zābaki ar oderi 10.00
Kungu garie zābaki ar oderi 10.00
Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi ar pilnīgu informāciju.
VIENKĀRŠI un ĀTRI
Speciālajiem rubļu certifikātiem nav īpašnieka vārda, tos var izmantot ikkatrs, katrā laikā un katrā vietā. Piegāde 3—4 nedēļu laikā.
KĀ PASŪTINĀT:
Jūs varat pasūtināt zināmu skaitu speciālo rubļu certifikātu par $2.13 gabalā. Šī maksa ir galīga un nekādu citu nodevu nav. Varat sūtīt mums apaļu summu dolaros un mēs paši to pārvērtīsim rubļu certifikātos. Pilnīga garantija.
Mums ir 20 gadu darba pieredze un vairāki tūkstoši apmierinātu klientu. Mēs garantējam, ka arī jūs būsit apmierināti ar mūsu
GODĪGO un ĀTRO PAKALPOJUMU.
PASŪTINIET TAGAD
TIKAI
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jauno bezmaksas cenrādi.
Mēs pieņemam pasūtinājumus automašīnām un dzīvokļiem.

Iepazīstieties ar plašāko un kopš 25 gadiem regulāri iznākošo
Daugavas Vanagu Mēnešrakstu!
Iznāk 6 reizes gadā, ik otru mēnesi.
Raksti: Latvijas brīvībai, ideoloģijai, literātūrai, mākslai, atmiņām vēsturiskā nozīmē un aktuālitātēm.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā par 3 numuriem $2.75, 6 — $5.50, atsevišķs numurs $1.00.
Pasūtināms: Mr. K. Bencons, 223 High Park Ave., Toronto 165, Ont., Canada.

IMANTA PARCEL SERVICE
līdz saiņus, ar kuriem vēlaties iepriecināt savus tuviniekus dzimtenē, nodot mums ne vēlāk kā līdz 1. jūnijam pārtikas precēm, un līdz 15. jūnijam drānu saiņiem.
SEVIŠĶI VĒRTĪGA DĀVANA VASARSVĒTKOS
(lietojama visu gadu)
dāmai: adīta vilnas (80%) — nailona (20%) kleita, garām piedurknēm, jostu un apkaklīti. Elegants, visiem vecumiem un augumiem piemērots „shirtblause" fasons četrās skaistās pasteļu krāsās, kā arī tumši zils.
Vatēts nailona mētelis — „all weather coat". Piemērots šifona lakatiņš .... tikai $51.00
kungam: moderns polo virskrekls, dažādās krāsās, vatēts nailona mētelis — „all weather coat", 200 cigaretes pēc jūsu izvēles .... tikai $46.00
Abus saiņus apvienojot .... tikai $85.00
Nosūtām, kā arvien, arī jūsu pašu sastādītos saiņus. Lūdzam pieprasīt mūsu jaunāko vasaras drānu paraugus.
P.S. Augšminēto kleitu varat pievienot katram jūsu pašu sastādītam drānu sainim. Cena $16.50.
IMANTA parcel service
Mosekaeret 6 — 2880 Bagsvaerd
Copenhagen Denmark

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250. tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465—5225
„Jautrais Ods"
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
JŪS GAIDA CIEMOS
Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12. naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERIGOS UN PAZIŅAS

PARAUGSAIŅI Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg 21.40
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. bruto 10 kg. 18.90
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg. 25.20
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes, brutto 5 kg. 26.45
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 41.40
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg 41.35
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 71.50
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, bruto 10 kg 41.70
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 72.40
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 29.15
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, bruto 10 kg 33.90
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 58.50
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 25.50
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 38.80
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīsi, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr. pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr. rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 32.90
25 Iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 55.50
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu 42.40
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. 27.40
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/300 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas cukurs — 38 mārc. 39.50
Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNICAS,
491 College Street, Toronto 174, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

Mūsu mīļais ciņu biedrs, LKOK, Atsevišķās studentu rotas

PULKVEDIS

Jānis Teodors Grosbergs

dzimis 28. 8. 1896. Rūjienā,

miris 29. 4. 1970. St. John's, Newfoundland

Par viņu skumst

Pulkveža O. Kalpaka bataljona karavīri

Plaši studentu nemieri ASV

ASV prezidenta Niksona lēmums sūtīt amerikāņu karaspēku Kambodžā izraisījis studentu protesta vilni daudzās Savienoto Valstu pilsētās. Vissmagākā sadursme notikusi Ohaio pavalstī, kur lodēm par upuri krituši divi Kentas universitātes studenti un divas studentes, bet 12 ievainoti. Karavīri šāvuši, kad nemiernieku vidū sākuši darboties snaiperi, tēmējot no ēku jumtiem. Kentas valsts universitāte ar 19.000 studentiem uz laiku slēgta. Pilsētā nodedzināta arī kāda armijas ēka.

Prezidents Niksons izsniegtā paskaidrojumā Vašingtonā uzsvēris, ka „visas nesaskaņas, kuras pārvēršas varmācībā, izraisa traģēdiju."

Merilendas universitātē karavīri apspieduši 2000 demonstrantu lielu pūli, kas izklīdināts ar asaru gāzi. Viskonsīnas universitātes studenti Madisonā sākuši dedzināt ēkas un dauzīt logus. 107 personas arestētas. Sanfrancisko 1500 demonstrantu ielauzušies pilsētas valdes mājā un pieprasījuši apšaubīt prezidenta Niksona pilnvaras. Policija prezidenta pilnvaru „revidentus" padzinusi. Sirakūzās ap 3000 demonstrantu izsituši logus universitātes rajonā un izpostījuši ceļu mācību spēkiem, lai tie nevarētu iekļūt universitātē lasīt lekcijas.

Kalifornijas universitātes studenti Berklejā aizdedzinājuši armijas spēkratus un sadedzinājuši ASV svaigžņoto karogu. Aizdedzināta arī kāda gaisa spēku ēka tuvu Vašingtonas universitātei Sanluisā. Liesmās noraudzījušies ap 2000 studentu, gavilējot: „Lai deg!" Pie Baltā nama policija izklīdinājusi 200 demonstrantu.

Pēc pēdējām ziņām Kentas universitātē 5. maijā valdīja miers un studenti nemieru vietu atstājuši. Visās ASV notika pieminas dievkalpojumi sadursmju upuriem. Bostonā, kādā studentu sapulcēšanās vietā notika minūti ilgs klusuma brīdis. Pieminas dievkalpojumā Montrealā piedalījās 700 studentu, kuri rīkoja arī pretamerikāniskās demonstrācijas, virzoties uz ASV konsulātu un izsita ēkai vairākus logus. Līdzīgā demonstrācijā Toronto piedalījās 500 studentu, bet bez logu dauzīšanas.

Kosigins kritizē Niksona lēmumu

Padomju savienības galva Aleksejs Kosigins 4. maijā deva plašāku interviju Maskavā akreditētiem žurnālistiem un diplomātiem, apsūdzot ASV prezidentu Niksonu par amerikāņu spēku iesūtīšanu Kambodžā un brīdinot, ka šāda rīcība varot radīt tālākus starptautiskus sarežģījumus, kā arī pasliktināt Pad. savienības un ASV attieksmes.

Asi kritizējot prezidenta Niksona lēmumu, Kosigins jautāja: „Vai ir iespējams nopietni runāt par ASV prezidenta vēlēšanos risināt auglīgās sarunās svarīgas internacionālas problēmas, kamēr notiek rupjš Ženēvas līguma pārkāpums, kuŗa līdzdalībniece ir arī ASV?"

Jautājot, vai padomju valdība uzskata Vīnē notiekošās stratēģisko ieroču kontroles sarunas Kambodžas notikumu gaismā, Kosigins atbildēja, ka to sekmīgas izredzes tagad nopietni apdraudētas, turpinot: „Kad internacionālās uzvedības elementārie standarti izsmieti, tas mudina mūs uz piesardzību un nevairo uzticību, bez kuŗas divu partu sarunas grūti iedomājamas."

Kosigins preses konferencē pasvītroja Padomju savienības vēlēšanos vērst pasaules uzmanību uz Kambodžas situāciju, kaut gan viņam pašam nebija nekādu īpašu priekšlikumu Indoķīnas krizes atrisināšanai.

Daži rietumu diplomāti bija pārsteigti par Kosigina uzbrukumu Niksonam. Kaut gan padomju valdības galva bija tikko atsaucies uz 1954. un 1962. gada Ženēvas vienošanos, viņš noraidīja šāda veida konferenci Indoķīnas jautājumā, vai citu internacionālu sanāksmi, tikai kokaini piebilzdams: „Tagad, kad jauna militāra akcija iesākusies, nepieciešami agresoru apturēt."

Jautāts, kā Kosigins skatās uz Niksona apgalvojumu, kad Kambodžas neitrālitāte samīdīta ar ziemeļvietnamiešu un vietkongu iefiltrēšanos, padomju premjērs aizbildinājās, ka viņam par to nav noteiktas informācijas un viņš nezina, cik daudz Ziemeļvietnamas karaviru Kambodžā atrodas, un vai vispār tur kāds atrodas? Kosigins tikai izteica savu neapmierinātību, ka amerikāņu atvilkšanās no Vietnamas norit pārāk gausi un „žēlojās" par amerikāņu karavīru dzīvībām.

Šī bija pirmā preses konference Maskavā ar 350 žurnālistu un diplomātu piedalīšanos kopš 1960. gada, kad pie varas vēl bija Chruščovs, bet pirmā — Kosigina 5 gadu ilgajā ministru prezidenta amata laikā.

Milzis parāda zobus

(Pārnesums no 1. lpp.)

pēc tam, kad būs īstenots prezidenta Niksona pieteiktais 150.000 vīru atsaukums no Dienvidvietnamas.

Vašingtonā runā, ka izšķirējā lēmuma pieņemšanas dienās tuvākie padomdevēji — ārlietu ministrs Rodžers un aizsardzības ministrs Lērds — bijuši pret amerikāņu spēku iesoļošanu Kambodžā. Prezidenta uzticības vīrs valsts drošības padomē Dr. Kisingers tai pašā laikā nav izteicies ne par, ne pret paredzēto akciju. Pentagons šajās izšķirējās dienās prezidentam esot atklājis, ka Hanoja drudžaini gatavojas jaunu izejas bāzu iekārtošanai Dienvidvietnamas pierobežā Kambodžas territorijā. Prezidentam bija zināms arī tas, ka ar Pekingas svētību Hanojā sākusi organizēties jauna „visas Indoķīnas atbrīvošanas armija". Ārlietu ministrs Rodžers, velti izgaidījies no Maskavas tuvākus komentārus par Pad. savienības pilnvarotā sūtņa Apvienotajās nācijās Maļika izmesto priekšlikumu jaunas Ženēvas konferences sasaukšanai, varēja konstatēt, ka šādai konferencei, vismaz šobrīd, nav nekādu izredžu īstenoties tādēļ vien, ka pret to kategoriski nostājusies Hanoja un arī Pekinga.

Tā, pavisam negaidot, ar prezidenta Niksona pagājušās nedēļas drāmatisko paziņojumu amerikāņu milzis beidzot ir sapurinājies un visai pasaulei parādījis, ka tam mutē ir ne vien mēle, bet arī itin asi zobi. Kad „miera baložu" vaimanas par milža pārdrošību parādīt arī zobus būs apklusušas, var izrādīties, ka gala rezultātā pasaule tomēr būs tikusi vienu soli tuvāk īstam mieram. Starplaikā ienaidnieks un vientiesīšu tūkstoši brēks par „bezkaunīgu amerikāņu agresiju", jo tā diena, kad tie atvērs muti pret komūnistu militārajām avantūrām svešās zemēs, vēl nav pienākusi. Mēs varam tikai cerēt, ka milzis, parādot zobus Indoķīnas konfliktā, ir spēris tikai pirmo soli taisnīga miera panākšanai komūnistu saduļķotajā starptautisko konfliktu jūrā visā pasaulē.

Var pieņemt, ka amerikāņu milzis turpmāk vienaldzīgi un mierīgi nenoskatīsies arī Vidējo austrumu konfliktā, kur Maskavas arabiem uzdāvinātajās lidmašīnās, kā liecina pēdējās ziņas, pie stūres jau sēž padomju gaisa spēku piloti. Tieši laikā, kad cīņā par varu Kremlī virsroku, šķiet, ieguvis Brežņevs, tāpat laikā, kad Pad. savienība ar Brežņeva muti cenšas pasaulei iestāstīt, ka Kremlim nekas tuvāk sirdij nestāv kā miers un tikai miers, pirmo reizi pēc otra pasaules kara beigām žīdu un arabu konfliktā Maskava aizgājusi tik tālu, ka aktīvi piedalās militārās operācijās. Padomju lidotāji modernos Mig-21 tipa iznīcinātājos riņķo virs Ēģiptes, un Izraēlas gaisa spēkiem tagad jārēķinās arī ar vairāk nekā 20 krievu apkalpoto pretgaisa raķešu iznīcinošo uguni. Padomju lidotāji vēl gan nav iznīcinājuši nevienu Izraēlas lidmašīnu, bet Maskavas militārā personāla klātieni divu svešu valstu konfliktā nostāda žīdu un arabu konfrontāciju jaunā, daudz bīstamākā plāksnē.

Še jāatceras, ka vēl februārī ASV prezidents Niksons norādīja: „Mēs esam pierādījuši gatavību sadarboties ar Pad. savienību un valstīm Vidējos austrumos, lai radītu tur priekšnoteikumus pastāvīgam mieram. Bet ASV katru Pad. savienības mēģinājumu uzkundzēties Vidējiem austrumiem uzskatīs par visnopietnāko draudu mieram."

Padomju gaisa spēku parādīšanās Vidējos austrumos var viegli žīdu un arabu konflikta svara kausus nosvērt Nasera labā.

Diplomātiskās aprindās Vašingtonā valda pārliecība, ka Maskava, izmantojot laiku, kad amerikāņu sabiedriskās domas degpunktā ir notikumi Indoķīnā, mēģina pa pakaļdurvtiņām ielavīties izdevīgākā pozicijā Vidējo austrumu konfrontācijā. No otras puses, daži diplomāti norāda, ka Maskava Pekingas draudu dēļ un pašas Pad. savienības saimniecisko grūtību rezultātā nevēlas Vidējos austrumos ar savu militāro spēku klātieni panākt nekā vairāk, kā tikai ierobežot Izraēlas gaisa spēku aktīvitāti virs „labā drauga" Nasera territorijas. Maskava, droši vien, pieņem, ka ASV, aizņemtas ar savām problēmām, par Kremļa „brīdinājumu Izraēlai" daudz neuztrauksies.

Nav jābūt gaišreģim, lai jau tagad saredzētu, ka amerikāņu milzis, parādījis zobus Indoķīnā, pratīs istā laikā šos pašus zobus likt lietā arī Vidējos austrumos. Prezidenta Niksona izšķiršanās Kambodžas lietā, varbūt, šobrīd nav viņam sagādājusi nekādu popularitāti, tomēr tās pamatā ir psiholoģisks pagrieziens — milzis ir atcerējies, ka tam ir arī zobi un reizē arī drosme īstā brīdī parādīt savu milža spēku.

Aleksandrs Ķegumnieks

NIKSONA — FULBRAITA DUELIS Ed. Keiša karikatūra

Vai Pad. savienībā sāk izplatīties pagrīdes literatūra?

Holandietis K. van Hets Reve pavadījis Maskavā vienu gadu kā žurnālists. Viņš ir arī sekretārs organizācijā, kura publicē Padomju savienībā neatļauto rakstnieku darbus Amsterdamā. K. v. H. Reve apgalvo, ka Pad. savienībā kopš 1968. gada regulāri iznākot noteiktos mēnešos slepens laikraksts „Aktuālo notikumu chronika". Šie „notikumi" esot — aresti, tiesas procesi, pratināšanas „čekā", protesta vēstules, piemēram, pret spaidu darbu nometnēm Pad. savienībā, pret antisemītismu, pret Čechoslovakijas invāziju u.c.

Chronika tiekot pavairota mašīnrakstā, jo visas spiestuves Pad. savienībā ir valsts īpašums. Pagrīdes literatūra tiekot apzīmēta ar vārdu „Samizdat" (Pašizdevniecība). Tādā veidā izplatoties arī Solžeņicina darbi. Viens no Solžeņicina aizliegtajiem romāniem „melnajā tirgū" maksājot 75 rubļus. Daudzi padomju inteliģences locekļi nevarot ciest padomijas oficiālo presi un izdevumus, bet iztiekot galvenokārt ar „Samizdata" ražojumiem.

Kādā veidā šie ražojumi sasniedzot Rietumus? K. Reve apgalvo, ka padomju cenzūra vienkārši nespējot izkontrolēt visas vēstules. Ja kāds nosūtot 10 eksemplāru uz desmit dažādām adresēm un iemetot tos 10 dažādās pasta kastītēs dažādās dienās, tad vismaz viens no šiem eksemplāriem sasniedzot Rietumus.

Vai aizliegto darbu autori nenožēlojot savu darbu publicēšanu „Samizdata" un Rietumos, sakarā ar paredzētām represijām? K. v. Reve apgalvo, ka tas esot vienīgais veids, kā viņi varot publicēt savus darbus, vienīgais ceļš, kā viņu idejas kļūstot zināmas sabiedrībai, un viņi vēloties, lai viņus lasītu un viņu domas uzklausītu. Neviens no viņiem arī neesot līdz šim protestējis pret viņu darbu publicēšanu Rietumos.

„Samizdatā" parādoties daži ļoti ievērojami darbi, piemēram, Jevg. Ginsburga ziņojums par Staļina spaidu darbu nometnēm un Marčenko raksts par Chruščova - Brežņeva soda nometnēm. Ļoti interesants esot arī Amalrika raksts „Vai Padomju savienība var pastāvēt līdz 1984. gadam?"

A.

Izraēlas pamiera piedāvājums

Pārsteidz ziņa, ka Izraēlas aizsardzības ministrs Dajans piedāvājis Ēģiptei „beznoteikumu pamieru", piezīmējot, ka Izraēlu no Suecas kanāļa krasta nepadzīs „ne ēģiptieši, ne krievi". — „Mēs sirsnīgi vēlamies pamieru, kas izbeigtu karu un pavērtu ceļu sava veida nokārtojumam", teica Dajans kādā sanāksmē Haifā un zvērēja, ka Izraēla uzturēs pamiera līniju gar kanāli arī tad, ja ēģiptieši tos gribētu padzīt ar saviem padomju palīgiem.

Jautāts, kādēļ Izraēla aizturējusi savus uzlidojumus Nīlas deltai, Dajans sacīja, ka ar padomju lidotāju piedalīšanos ēģiptiešu vienībās, „mēs labāk izvēlamies nogaidīt". Citiem vārdiem, Dajans bijis piesardzīgs neielaisties cīņās ar padomju lidotājiem Ēģiptē, pieblzdams, ka viņš labāk vēlētos, lai ASV izņāktu ārā „kā īsts tīģeris atvērtiem zobiem" un stātos pretī Padomju savienības draudam.

Padomju savienības galva Aleksejs Kosigins tai pašā laikā izteicies, ka Maskava un Kairo vienojušās, ka Padomju šavienības militārie padomdevēji palīdz ēģiptiešu armijas daļām „zināmās funkcijās" un atrodas Ēģiptē, lai aizturētu Izraēlas agresiju, kuŗu ASV atbalsta ar savu apbrunojumu.

Preses konferencē Maskavā Kosigins izvairījies atbildēt, vai padomju lidotāji tieši vada defensīvo karu Ēģiptē, tikai piezīmējot: „Mūsu militārie padomdevēji darbojas Apvienotās arabu republikas armijas daļās, un viņu rīcība noteikta attiecīgā līgumā."

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Ontario mediķu apvienība sadarbībā ar līdzīgām organizācijām Kvebekā un ASV zemēs, kas robežojas ar Lielajiem ezeriem, ierosinājusi izveidot starptautisku iestādi, kas gādātu par šo ezeru iztīrīšanu un aizsardzības kontroli. Apvienība arī sekos dzīvsudraba nogulšņiem zivīs un jūras vēžos, kā arī ieteic „sankcijas", lai ierobežotu metalla un stikla lietošanu konservu iesaiņošanai.

☆ ASV prezidenta Niksona lēmums atbalstīt Kambodžu cīņā pret Ziemeļvietnamas komūnistu iepenināšanos izraisījusi Kanadas ārlietu ministra Šārpa parastos tuvredzīgos komentārus, kad runa par notikumiem ārvalstīs. Šārps baidās, ka ar cīņu izplatīšanos Indoķīnā radīts liels risks konfliktam ar sarkano Ķīnu un paredz atjaunotus nemierus ASV. Viņš arī žēlojās, ka Apvienotā starptautiskā komisija Dienvidaustrumāzijai nav atzinusi Kanadas ieteikumus izveidot nozīmīgu darbību, noskaidrot komisijas lomu un pienākumus. Iekām tas nav darīts, šī komisija ir tikai illūzija, dodot Dienvidaustrumāzijas iedzīvotājiem nepamatotas paļāvības un maldīgas drošības izjūtu.

☆ Pasta ministrs Kīrans norādījis, ka viņa departaments jau plāno jaunus pasta tarifu paaugstinājumus „tiklīdz valdība atzīs, ka inflācija ir labāk kontrolēta"... Šogad paredzētie paaugstinājumi atlikti kā pasta departamenta devums cīņā pret inflāciju. „Pieņemot, ka 1971. gadā inflācija būs labāk kontrolēta, tai gadā droši varēs rēķināties ar tarifu paaugstinājumu," teica Kīrans. Starplaikā viņam jānokārto algu jautājums ar 27.000 biedru pasta darbinieku arodbiedrību padomi, kā arī jānovērš nekārtības Montrealas, Vankuveras un Kvebekas pilsētas pasta darbā. Tā kā tas viss prasīs jaunus miljonus, tad 1971. gadā droši gaidāms pasta tarifu paaugstinājums, arī tad, ja inflācija līdz tam laikam vispār vairs nebūtu kontrolējama.

☆ Sajūsmināti par savu kollēgu rīcību, streikojot Ņujorkā un Kvebekā, arī Ontario vidusskolu un katoļu pamatskolu skolotāji pulcējās ar plakātiem Toronto, lai „aizstāvētu savas tiesības un kvalitātes darbu". Vairāk nekā 8000 skolotāji uzklausīja savu vadoņu aicinājumu atteiktles strādāt, ja Toronto izglītības padome neievēros viņu prasības pēc aizvien lielākām algām un mazāk darba. Atteikšanās iesniedzama līdz 31. maijam un stātos spēkā 1. septembrī. Skolotājiem paziņots, ja pietiekami liels skaits atteiktos no darba, bet līdz septembrim vienošanās netiktu panākta, viņiem maksās 40% no algas, gratifikācijas un pensijas iemaksu daļu no apvienības $3.600.000 rezerves fonda. Gratifikācijas? — Kādreiz tās mēdza maksāt par raženi paveiktu darbu...

—ns

SĪKĀS ZIŅAS

◍ Pentagons paziņojis, ka ASV izbeigušas nesenos gaisa uzbrukumus raķešu un pretgaisa aizsardzības mērķiem Ziemeļvietnamā, bet brīdināja, ka uzlidojumus var atjaunot nākotnē.

◍ Pasaules baznīcu padome, kuŗa pārstāv 235 reliģiskas vienības 90 valstīs, nosodījusi Kambodžas akciju un mudinājusi Angliju un Padomju savienību, kā 1954. gada Ženēvas konferences kopējos priekšsēdētājus, sasaukt jaunu sanāksmi Indoķīnas jautājumā. Oslo izdotajā paskaidrojumā padomes vadītāji aicina visu svešo karaspēku atvilkšanu, pirms karš vēl nav uzliesmojis „līdz katastrofai visai cilvēcei". Rietumvācijas valdība uzskata, ka kara izplešanās nozīmē palielinātus draudus mieram visā Dienvidaustrumāzijā un apelē pie notikumos tieši iejauktajām valstīm darīt visu iespējamo konflikta novēršanai.

◍ Sociālistiskais Zviedrijas ministru prezidents Olofs Palme Stokholmā deklarējis, ka viņa valdība „skaidri un neapšaubāmi nošķiras no ASV iejaukšanās Kambodžā". Tādu pašu nostāju Zviedrijas valdība esot ieņēmusi arī pret Ziemeļvietnamas bumbošanu... Ap 100 demonstrantu ielauzušies ASV kultūras centrā Stokholmā un izdauzījuši logus 20.000 dolaru vērtībā.

◍ AN ģenerālsekretārs Utants izteicies reportieriem Ņujorkā, ka Vietnamas karš draud uzsūkt visu Indoķīnu. Anglijas galvenais delegāts Apvienotajās nācijās lords Karadons savukārt piezīmējis, ka AN iejaukšanās konfliktā ir gandrīz neiespējama, kamēr divas pasaules lielvaras atrodas pretrunā. ASV bieži mēģinājušas ierosināt Vietnamas jautājumu Drošības padomē, bet Padomju savienība vienmēr bijusi opozicijā.

◍ Trīs Haiti krastu apsardzības kuģi, kuŗu apkalpes bija sacēlušās pret valdību, tagad ieradušies Sanžuanas ostā Portoriko ar 120 vīriem, tiem lūdzot patvēruma tiesības.

◍ No Ņūdēlijas ziņo, ka 1975. gadā arī Indija būs spējīga ievadīt zemes orbitā savu satelītu. Sarkanā Ķīna savu pirmo satelītu izšāva šāgada 24. aprīlī.

PASMAIDIŠANAI

Skolotājs: „Uzskaitiet, kas viss cilvēkam jādara, lai pēc nāves nokļūtu debesīs! Nu, kas to zina?" — Herbertiņš: „Faktiski — tikai jānomirst, skolotāja kungs."

☆

Lepnības kungs ieguvis lielo laimestu loterijā. Saņēmis laimēto naudu, viņš aizbrauc uz pilsētas dārgāko restorānu, lai reiz kopā ar sievu pamatīgi uzdzīvotu, un jautā viesmīlim: „Sakiet lūdzu, kas tas slavenais kaviārs īsti ir?" — „Tie ir zivs ikri, vārdu sakot — zivs oliņas, mans kungs," viesmīlis pakalpīgi paskaidro. — „Nu, tad lieciet pavāram kādu pusduci priekš mums iesist pannā un uzcepti!" nobli pasūtina jaunbagātnieks.

MELBURNAS POLICIJA IERODAS...

(Pārnesums no 6. lpp.)

māru Dzeni, un šai brīdī man kļuva skaidrs, cik prātīgi, ka mums atsūtīts pakaļ tas busiņš... Kā pēdējais jaunais Dušelis savās rokās sagrāba Janīnu, un viņa apskāviens bija tik vētrains, ka Janīnai notrūka auskari, bet režisora Grīnberga acis iegailējās, redzot tik drāmatisku talantu. Uldis Āboliņš, man autobusā kāpjot, pasniedza zīdpapīrā ietītu bumerangu. „Tas ir tā — simboliski," viņš piebilda, „lai jūs atgrieztos."

Pēcpusdienā ielidojām Kraistčērčā, Jaunzēlandē. Līdz nākošajam lidojumam uz Tahiti mums bija astoņas stundas laika, taču nevienam nepietika spēka un gribas doties ekskursijā uz pilsētu. Uldis Streips sabruka uz soliņa turpat uzgaidamajās telpās, un mēs pārējie būtu darījuši to pašu, bet nebija vairs soliņu. Nebija arī mūsu mantu, kuŗas izrādījās palikušas kaut kur Sidnejas lidlaukā... Diezgan nospiesti pierunājām maza moteļa īpašnieci ļaut mums pārgulēt par pazeminātu cenu. Neviltoti smaidīga kundze atbrauca mums pakaļ savā mašīnā, un pēc desmit minūtēm bijām panorāmas ziņā skaisti izmeklētā motelī. Visapkārt smaržoja svaigi plauts siens, upmalā māva govis un izaicinoši smējās meitenes, bet mēs jutāmies pārāk noguruši, lai vienām vai otrām atbildētu. Pamodāmies tikai tad, kad mūs modināja tālruņa zvans, ka laiks doties uz lidlauku. Tur beidzot saņēmām priecīgas ziņas, ka mūsu koferi no Austrālijas ir pienākuši. Priecīgi čalodami, rāpāmies pustukšajā Pan-American lidmašīnā ceļam uz Tahiti. Stjuarteses bija ļoti pretimnācīgas, laikam tādēļ, ka visas eiropietes. Kad viena zviedriete atzinās, ka zina, kur atrodas Latvija, mēs aizkustināti pasūtinājām atkal šampanieti un uzdzērām viņai skaļu — prozit!

Alberts Legzdiņš